

Methodos

ΜΕΘΟΔΟΣ

Christian Høgel

Methodos – klassisk græsk grammatik på dansk

INTRODUKTION	4
1 De græske bogstaver og tegn	5
1.1 Bogstaverne	5
1.2 Diftonger	5
1.3 Spiritus asper og spiritus lenis	6
1.4 Accenter	6
1.5 Interpunktionstegn m.m.	6
MORFOLOGI	7
2 Substantiver	7
2.1 Første deklination: a-stammer	7
2.2 Anden deklination: o-stammer	8
2.3 Tredje deklination: konsonant-stammer	8
3 Adjektiver	9
3.1 Adjektivernes bøjning: oversigt	9
3.2 Adjektivernes bøjning: paradigmer	9
3.3 Sammentrukne adjektiver (opr. –εος eller –οος)	10
3.4 Uregelmæssige adjektiver	10
3.5 Adjektivernes komparation: –τερος og –τατος	11
3.6 Komparativ på –ίων og –ων	11
3.7 Uregelmæssig komparation	12
4 Den bestemte artikel	13
5 Adverbier og partikler	14
5.1 Afledte adverbier	14
5.2 Adverbierne i komparativ og superlativ	14
5.3 Partikler, eller de små adverbier	15
6 Pronominer	16
6.1 Det relative pronomen	16
6.2 De personlige pronominer	17
6.3 Det possessive pronomen	17
6.4 De tre anvendelser af pronominet τις	18
6.5 αὐτός og οὗτος	19
6.6 De demonstrative pronominer	19
7 Verber	20
7.1 Finitte og infinitte former	20
7.2 Aspekt, modus/tempus og diatese	21
7.3 Aspekt	21
7.4 Modus og tempus	22
7.5 Diatese	22
7.6 De finitte (personbøjede) endelser	23
7.7 De infinitte endelser: Participium	25
7.8 De infinitte endelser: Infinitiv	26
7.9 Paradigme over verberne	27
7.10 Vokalstammer (verba contracta)	30

7.11	Liste over verber med uregelmæssige stammer	33
7.12	Uregelmæssigt bøjeede verber	38
8	Numeralier	45
8.1	Oversigt over numeralier	45
8.2	Bøjning af mængdetal (1, 2, 3 og 4)	46
9	Præpositioner	47
10	Konjunktioner	49
10.1	Parataktiske konjunktioner	49
10.2	Hypotaktiske konjunktioner	50
SYNTAKS		51
11	Sætningen og dens led	51
11.1	Verballed	51
11.2	Subjekt	51
11.3	Direkte objekt (objekt)	51
11.4	Indirekte objekt	52
11.5	Subjektsprædikat	52
11.6	Objektsprædikat	52
11.7	Adverbialled	52
11.8	Tiltale	52
11.9	Konjunktioner	52
12	Verberne i sætningen	53
12.1	Brug af aspekt	53
12.2	Brug af modus	55
12.3	Brug af finitte modi: indikativ, konjunktiv, optativ, imperativ	55
12.4	Brug af infinitte modi: participium, infinitiv	57
12.5	Brug af diatese	61
13	Anvendelsen af kasus	63
13.1	Nominativ	63
13.2	Vokativ	63
13.3	Akkusativ	64
13.4	Genitiv	65
13.5	Dativ	66
14	Negationer	67
14.1	Negationerne οὐ og μή	67
14.2	Sammensatte negationer	67
15	Sætningstyperne	68
15.1	Substantiviske ledsætninger	68
15.2	Adjektiviske ledsætninger	69
15.3	Adverbielle ledsætninger	70
16	Sætningsanalyse i praksis	71
17	De græske dialekter	75
17.1	Jonisk dialekt (Herodots sprog)	75
17.2	Episk dialekt (Homers sprog)	76

INTRODUKTION

Denne grammatik er skrevet med henblik på begynderundervisning i klassisk græsk. Skal man derefter for alvor studere det græske sprog, anbefaler jeg at man benytter eller supplerer med en større grammatik.

Jeg skylder forskellige personer stor tak i forbindelse med udarbejdelsen af denne grammatik, først og fremmest min tidligere kollega på Elementarkursus i græsk og latin, KU, cand.mag. Susanne Bramming Hansen. Også en stor tak til leder af Elementarkursus, Per Methner Rasmussen. Jeg har desuden haft stor nytte af diskussioner med stud.mag. Heine Hansen og cand.mag. Marcel Lysgaard Lech. Også stud.mag. Mathias Manly, stud.mag. Jon Ploug Jørgensen, stud.mag., stud.mag. Peder Flemestad og cand.mag. Chresteria Jakobsen er kommet med mange gode forslag og rettelser. Jeg påtager mig ansvaret for alle fejl og mangler der stadig findes.

Denne grammatik ville ikke have været mulig uden en række fremragende forgængere; det drejer sig især om Chr. Gorm Tortzen *Basis*, 3. udg. Kbh. 1999, H.C. Hynding: *Græsk formlære*, 2. udg. Kbh. 1985, og H.W. Smyth *Greek Grammar*, 2nd edition Harvard 1956. Desuden har Jo Hermanns *Latinsk Grammatik på dansk*, Kbh. 2001 været en stor inspirationskilde.

Ringsted, 13.8.2006

1 De græske bogstaver og tegn

Det græske alfabet består 24 bogstaver samt nogle tegn. Bogstaverne fik grækerne af fønikerne, og det er (forvanskninger af) bogstavernes fønikiske navne som stadig bruges på græsk. Udtalen er i Danmark traditionelt med dansk klang, men med markering af lange vokaler, især η og ω , samt engelsk/tysk udtale af θ og χ (se skemaet nedenfor).

1.1 Bogstaverne

små	store	navn	udtale (i Danmark)
α	A	alfa	a (både langt og kort)
β	B	beta	b
γ	Γ	gamma	g (foran γ , κ , ξ , χ udtales det som n i <i>bank</i>)
δ	Δ	delta	d
ϵ	E	epsilon	e (kort)
ζ	Z	zeta	z
η	H	eta	e (langt; æ)
θ	Θ	theta	th (som i engelsk <i>thanks</i>)
ι	I	iota	i (både langt og kort)
κ	K	kappa	k
λ	Λ	lambda	l
μ	M	my	m
ν	N	ny	n
ξ	Ξ	xi	x ('ks')
$\omicron$	O	omikron	o (kort)
π	Π	pi	p
ρ	P	rho	r
σ, ς	Σ	sigma	s (ς bruges hvis bogstavet er det sidste i et ord)
τ	T	tau	t
υ	Υ	ypsilon	y (både langt og kort)
ϕ	Φ	fi	f
χ	X	chi	ch/kh (som i tysk <i>ach</i>)
ψ	Ψ	psi	ps
ω	Ω	omega	o (langt; å)

1.2 Diftonger

Diftonger (dobbelvokaler) udtales på følgende måde:

$\alpha\nu$ = au (som i Agnete)

$\epsilon\nu$ = eu (som i æv)

$\omicron\nu$ = u

$\alpha\iota$ = aj (som i Ejegod)

$\epsilon\iota$ = æj (som svensk hej)

$\omicron\iota$ = oj (som i øje)

Et særligt problem er diftonger med lange vokaler (η , ω og somme tider α) + ι .
 De fleste tekster skriver *iota*'et under den lange vokal, kaldet *iota subscriptum*: $\eta\iota$, $\omega\iota$, $\alpha\iota$.
 Andre tekster skriver *iota*'et efter, kaldet *iota adscriptum*: $\eta\iota$, $\omega\iota$, $\alpha\iota$.
 Ved store bogstaver bruges dog altid *iota adscriptum*: $\Theta\text{Ι}\ \Omega\text{Ι}\Delta\text{Η}\text{Ι}$, $\tau\tilde{\eta}\ \Omega\iota\delta\tilde{\eta}$.

1.3 Spiritus asper og spiritus lenis

Det græske alfabet har ikke noget bogstav for lyden h, der kun forekommer i begyndelsen af et ord. For at markere et sådant begyndelses-h, er der et lille tegn '^h , kaldet *spiritus asper*, foran eller over første vokal eller diftong: $\acute{\alpha}$, $\text{ο}\acute{\iota}$, Α (udtales hhv. ha, hoi og ha).

Alle andre ord der begynder med vokal, har *spiritus lenis* ' foran eller over første vokal eller diftong: α , $\text{ο}\iota$, Α (udtales hhv. a, oi og a). Spiritus asper og spiritus lenis kan også sættes over ρ .

1.4 Accenter

Der er på græsk tre forskellige accenter, der i den traditionelle udtale alle angiver tryk.

akut: $\acute{\alpha}$

circumflex: $\tilde{\alpha}$

gravis: $\grave{\alpha}$

Reglerne for accentuering på græsk er ganske komplicerede og kun sjældent afgørende for eller hjælpsomme til at gennemskue hvilket ord eller form der er tale om i et givent tilfælde. De vigtigste regler for de tre accenter er:

- akut kan stå over sidste, næstsidste eller tredjesidste vokal. Har sidste stavelse en lang vokal, kan akut kun stå på sidste eller næstsidste. Er der akut på sidste stavelse og er ordet efterfulgt af et ord med tryk, ændres akut til gravis.
- circumflex kan kun stå på sidste eller næstsidste stavelse. Har sidste stavelse en lang vokal, kan circumflex kun stå på denne.
- gravis kan kun stå på sidste stavelse og erstatter en akut når der er tryk på følgende ord (jvnf. ovenfor om akut)

Alt i alt betyder disse regler at accenterne i et givent ord kan ændre sig fra form til form, fordi reglerne for accentuering kræver det, ligesom det kan ændre sig fordi forskellige endelser har forskellig accentuering. Enkelte ord har ikke accent.

1.5 Interpunktionstegn m.m.

Der er på græsk en række interpunktionstegn, hvoraf nogle ligner de latinske. Bemærk dog især spørgsmålstegnet.

punktum	.	
komma	,	
kolon og semikolon	·	"flyve-punktum"
spørgsmålstegn	;	
apostrof	'	angiver at et bogstav er faldet ud: $\acute{\epsilon}\kappa\epsilon\acute{\iota}\nu' \acute{\alpha}\gamma\nu\omicron\epsilon\acute{\iota}\varsigma$ (elision)
koronis	'	samme udseende som apostrof; bruges til at vise at to ord er skrevet sammen til ét: $\kappa\acute{\alpha}\gamma\acute{\omega}$ = $\kappa\alpha\acute{\iota} \acute{\epsilon}\gamma\acute{\omega}$ (krisis)

MORFOLOGI

2 Substantiver

Græske substantiver (inkl. navne) er enten maskulinum (hankøn), femininum (hunkøn) eller neutrum (intetkøn). Et ords køn vil fremgå af ordbogen, oftest ved angivelse af den bestemte artikel (ὁ = mask.; ἡ = fem.; τὸ = neutr., se 4) Substantiverne falder på græsk i tre deklinationer (bøjninger), som har hver deres endelser. En del af endelserne i substantivbøjningerne genfindes i bøjningen af adjektiver, pronominer og participier. De endelser der således genbruges er markeret med kasse omkring endelserne.

Substantiver bøjes i singularis, dualis (total) og pluralis. Dualis er dog sjælden og derfor kun angivet i et særskilt skema (2.1.1) nedenfor.

Desuden bøjes substantiverne i fem kasus: nominativ, vokativ, akkusativ, genitiv og dativ. Vokativ er oftest lig nominativ; hvis det adskiller sig fra nominativ, er formen angivet i en fodnote.

2.1 Første deklination: a-stammer

Substantiver efter første deklination har et oprindeligt $-α$ i sig og kaldes derfor a-stammer. Dette $-α$ er dog i de fleste singularis-former ændret til $-η$. Hovedreglen er at efter $ε$, $ι$ og $ο$ er der altid $α$, mens der efter $-ζ$, $-ξ$, $-σσ$, $-ττ$ og $-αιν$ er $-α$ i nom. og akk. sing. De fleste substantiver efter 1. deklination er femininum. Enkelte maskulinumsord efter første deklination har særskilte former i nom. og gen. sing. (hvv. $-ης$ og $-ου$).

	kun $-η$	kun $-α$	blandet	maskulinum
nom sing	τιμ $\overset{\boxed{ή}}$ <i>sejr</i>	χώρα <i>land</i>	θάλαττ $\overset{\boxed{α}}$ <i>hav</i>	πολίτης <i>borger</i>
akk sing	τιμ $\overset{\boxed{ήν}}$	χώραν	θάλαττ $\overset{\boxed{αν}}$	πολίτην
gen sing	τιμ $\overset{\boxed{ῆς}}$	χώρας	θαλάττ $\overset{\boxed{ης}}$	πολίτου
dat sing	τιμ $\overset{\boxed{ῆ}}$	χώρα	θαλάττ $\overset{\boxed{ῆ}}$	πολίτη
nom pl	τιμ $\overset{\boxed{αί}}$	χω̄ραι	θάλαττ $\overset{\boxed{αι}}$	πολίται
akk pl	τιμ $\overset{\boxed{άς}}$	χώρας	θαλάττ $\overset{\boxed{ας}}$	πολίτας
gen pl	τιμ $\overset{\boxed{ῶν}}$	χωρῶν	θαλαττ $\overset{\boxed{ῶν}}$	πολιτῶν
dat pl	τιμ $\overset{\boxed{αῖς}}$	χώραις	θαλάττ $\overset{\boxed{αις}}$	πολίταις
				vokativ: πολῖτα

2.1.1 Dualis

Her gives dualis-formerne for alle 3 deklinationer:

dualis	nom./vok./akk.	gen./dat.
1. dekl.	νίκα	νίκαιν
2. dekl.	λόγω	λόγοιν
3. dekl.	ἔριδε	ἐριδοῖν
	πόλει	πολέοιν
	γένει	γενοῖν
bestemt artikel	τώ	τοῖν

2.2 Anden deklination: o-stammer

Substantiver efter anden deklination er næsten alle maskulinum (i nom. sing. -ος) eller neutrum (i nom. sing. -ον). Enkelte ord er dog femininum og bøjes ligesom maskulinumsordene (f.eks. ἡ ὁδός vej). Bemærk at maskulinum og neutrum er ens i genitiv og dativ.

	mask./fem.)	neutrum
nom sing	λόγος <i>tale</i>	gave δῶρον
akk sing	λόγον	δῶρον
gen sing	λόγου	δώρου
dat sing	λόγῳ	δώρῳ
nom pl	λόγοι	δῶρα
akk pl	λόγους	δῶρα
gen pl	λόγων	δώρων
dat pl	λόγοις	δώροις

vokativ: λόγε

I 2. dekl. findes desuden:

1. sammentrukne substantiver (-εο el.- οο, se også 7.10):
sing. πλοῦς, πλοῦν, πλοῦ, πλω̄
pl. πλοῖ, πλοῦς, πλών, πλοῖς

2. såkaldt attisk bøjning:
sing. λεώς, λεών, λεώ, λεώ
pl. λεώ, λεώ, λεών, λεών

2.3 Tredje deklination: konsonant-stammer

Substantiver efter tredje deklination er enten maskulinum, femininum eller neutrum. Maskulinums- og femininumsord bøjes ens, mens neutrumsord har egne endelser i nominativ og akkusativ. For at kunne bøje disse ord er det ikke tilstrækkeligt at kende nominativ-formen. Derfor opgiver ordbøger også genitiv singularis-formen: ἔρις, -ίδος. Efter denne deklination findes enkelte uregelmæssige ord, f.eks. Ζεύς, gen. Διός.

mask./fem.	t-stam. (δ-, τ-, θ-)*	p-stam. (β-, π-, -φ)*	ντ-stammer	s-stammer
nom sing	ἔρις <i>strid</i>	ὄψ <i>ansigt</i>	γίγας	Σωκράτης
akk sing	ἔριδα	ὄπα	γίγαντα	Σωκράτην***
gen sing	ἔριδος	ὀπός	γίγαντος	Σωκράτους
dat sing	ἔριδι	ὀπί	γίγαντι	Σωκράτει
nom pl	ἔριδες	ὄπες	γίγαντες	vokativ: Σώκρατες
akk pl	ἔριδας	ὄπας	γίγαντας	
gen pl	ἔριδων	ὀπῶν	γίγάντων	*** andre navne i akk.: Ἡρακλέα
dat pl	ἔρισι(v)	ὀψί(v)	γίγασι(v)	
	ι-stamme	υ-stamme	neutrum	neutrum s-stammer
nom sing	πόλις <i>by</i>	ἰχθύς <i>fisk</i>	πρᾶγμα <i>sag</i>	γένος <i>art</i>
akk sing	πόλιν	ἰχθύν	πρᾶγμα	γένος
gen sing	πόλεως	ἰχθύος	πράγματος	γένους
dat sing	πόλει	ἰχθύι	πράγματι	γένει
nom pl	πόλεις	ἰχθύες	πράγματα	γένη
akk pl	πόλεις	ἰχθῦς	πράγματα	γένη
gen pl	πόλεων	ἰχθύων	πραγμάτων	γενῶν
dat pl **	πόλεσι(v)	ἰχθύσι(v)	πράγμασι(v)	γένεσι(v)

* For sammentrækningen af p-, k-, t-lyde + σ, se reglerne 7.

** v tilføjes før vokal eller punktum.

3 Adjektiver

Adjektiver (tillægsord) bøjes i alle køn, tal og kasus, da de skal kongruere (dvs. stå i samme køn, tal og kasus) som det substantiv eller pronomen som de siger noget om; adjektiver kan desuden gradbøjes (se 3.5-7).

3.1 Adjektivernes bøjning: oversigt

Regelmæssige adjektiver falder inden for 4 grupper, der kombinerer substantivbøjningerne på hver deres måde (for adjektivernes betydning, se nedenfor):

Bøjning		maskulinum	femininum	neutrum
1.-2. dekl.:	καλός	-ος (2. dekl.)	-η (1. dekl.)	-ον (2. dekl.)
3. dekl.:	εὐδαίμων	(-ων, gen. -ονος)	(-ων, gen. -ονος)	(-ον, gen. -ονος)
1.-3. dekl.:	πᾶς	-(α)ς , gen. -(αντ)ος	-(ασ)α (1. dekl.)	-(α)ν , gen. -(αντ)ος
3. dekl.:	σ-stam. ἀληθής	-ης , gen. -ους	-ης , gen. -ους	(-ε)ς , gen. -ους

Sammensatte adjektiver har fælles mask. og fem. (begge bøjes som mask.):

mask./fem.: ἔν-οπλος, neutr.: ἔν-οπλον *i fuld udrustning*

3.2 Adjektivernes bøjning: paradigmer

ADJEK- TIVER	καλός (1.-2. dekl.) <i>smuk</i>		
	mask.	fem.	neutr.
nom sing	καλός	καλή	καλόν
akk sing	καλόν	καλήν	καλόν
gen sing	καλοῦ	καλῆς	καλοῦ
dat sing	καλῶ	καλῇ	καλῶ
nom pl	καλοί	καλαί	καλά
akk pl	καλούς	καλάς	καλά
gen pl	καλῶν	καλῶν	καλῶν
dat pl	καλοῖς	καλαῖς	καλοῖς

εὐδαίμων (3. dekl.) <i>lykkelig</i>	
mask. & fem.	neutr.
εὐδαίμων	εὐδαιμον
εὐδαίμονα	εὐδαιμον
εὐδαίμονος	εὐδαιμόνος
εὐδαίμονι	εὐδαιμόνι
εὐδαιμόνες	εὐδαιμόνα
εὐδαιμόνας	εὐδαιμόνα
εὐδαιμόνων	εὐδαιμόνων
εὐδαιμόσι(ν)	εὐδαιμόσι(ν)

ADJEK- TIVER	πᾶς (1.-3. dekl.) <i>al, hel</i>		
	mask.	fem.	neutr.
nom sing	πᾶς	πᾶσα	πᾶν
akk sing	πάντα	πᾶσαν	πᾶν
gen sing	παντός	πάσης	παντός
dat sing	παντί	πάσῃ	παντί
nom pl	πάντες	πᾶσαι	πάντα
akk pl	πάντας	πάσας	πάντα
gen pl	πάντων	πάντων	πάντων
dat pl *	πᾶσι(ν)	πάσαις	πᾶσι(ν)

ἀληθής (3. dekl., σ-stammer) <i>sand</i>	
mask. & fem.	neutr.
ἀληθής	ἀληθές
ἀληθῆ	ἀληθές
ἀληθοῦς	ἀληθοῦς
ἀληθεῖ	ἀληθεῖ
ἀληθεῖς	ἀληθῆ
ἀληθεῖς	ἀληθῆ
ἀληθῶν	ἀληθῶν
ἀληθέσι(ν)	ἀληθέσι(ν)

* v tilføjes før vokal eller punktum.

3.3 Sammentrukne adjektiver (opr. –εος eller –οος)

ἀργυροῦς (3. dekl.) <i>af sølv</i>			
	mask.	fem.	neutr.
nom sing	ἀργυροῦς	ἀργυροῦῃ	ἀργυροῦν
akk sing	ἀργυροῦν	ἀργυροῦν	ἀργυροῦν
gen sing	ἀργυροῦ	ἀργυροῦς	ἀργυροῦ
dat sing	ἀργυροῦ	ἀργυροῦ	ἀργυροῦ
nom pl	ἀργυροῖ	ἀργυροῖ	ἀργυροῖ
akk pl	ἀργυροῦς	ἀργυροῦς	ἀργυροῖ
gen pl	ἀργυροῶν	ἀργυροῶν	ἀργυροῶν
dat pl	ἀργυροῖς	ἀργυροῖς	ἀργυροῖς

3.4 Uregelmæssige adjektiver

πολύς (3. dekl.) <i>meget, mange</i>			
	mask.	fem.	neutr.
nom sing	πολύς	πολλή	πολύ
akk sing	πολύν	πολλήν	πολύ
gen sing	πολλοῦ	πολλῆς	πολλοῦ
dat sing	πολλῶ	πολλῆ	πολλῶ
nom pl	πολλοί	πολλοί	πολλά
akk pl	πολλούς	πολλοί	πολλά
gen pl	πολλῶν	πολλῶν	πολλῶν
dat pl	πολλοῖς	πολλοῖς	πολλοῖς

μέγας (1.-3. dekl.) <i>stor</i>			
	mask.	fem.	neutr.
nom sing	μέγας	μεγάλη	μέγα
akk sing	μέγαν	μεγάλην	μέγα
gen sing	μεγάλου	μεγάλῃς	μεγάλου
dat sing	μεγάλῳ	μεγάλῃ	μεγάλῳ
nom pl	μεγάλοι	μεγάλαι	μεγάλα
akk pl	μεγάλους	μεγάλας	μεγάλα
gen pl	μεγάλων	μεγάλων	μεγάλων
dat pl	μεγάλοις	μεγάλαις	μεγάλοις

μέλας (1.-3. dekl.) <i>sort</i>			
	mask.	fem.	neutr.
nom sing	μέλας	μέλαινα	μέλαν
akk sing	μέλανα	μέλαιναν	μέλαν
gen sing	μέλανος	μελαίνης	μέλανος
dat sing	μέλανι	μελαίνη	μέλανι
nom pl	μέλανες	μελαίνας	μέλανα
akk pl	μέλανας	μελαίνας	μέλανα
gen pl	μελάνων	μελάνων	μελάνων
dat pl	μέλασι(ν)	μελαίνας	μέλασι(ν)

ήδύς (1.-3. dekl.) <i>sød</i>			
	mask.	fem.	neutr.
nom sing	ήδύς	ήδεια	ήδύ
akk sing	ήδύν	ήδεια	ήδύ
gen sing	ήδέος	ήδειας	ήδέος
dat sing	ήδει	ήδεια	ήδει
nom pl	ήδεις	ήδειαι	ήδέα
akk pl	ήδεις	ήδειας	ήδέα
gen pl	ήδέων	ήδειῶν	ήδέων
dat pl	ήδέσι(ν)	ήδειαις	ήδέσι(ν)

3.5 Adjektivernes komparation: -τερος og -τατος

Adjektiverne gradbøjes på græsk i positiv (1. grad), komparativ (2. grad) og superlativ (3. grad). De tre grader har dels samme betydning som på dansk (stor – større – størst), dels bruges både komparativ og superlativ til at udtrykke en høj eller for høj grad ('meget stor' eller 'alt for stor'). I kombination med *ώς* udtrykkes allerhøjeste grad (*ώς τάχιστα* så hurtigt som muligt). Komparativ kan bruges sammen med genitiv, se 13.4.1.

positiv	komparativ –τερος (1.-2. dekl.)	superlativ –τατος (1.-2. dekl.)
δίκαιος <i>retfærdig</i>	δικαιό-τερος <i>mere/meget retf.</i>	δικαιό-τατος <i>mest/meget retf.</i>
νέος <i>ny</i>	νεώ-τερος <i>nyere, meget ny</i>	νεώ-τατος <i>nyest, meget ny</i>
ἀληθής <i>sand</i>	ἀλεθέσ-τερος <i>mere/meget sand</i>	ἀλεθέσ-τατος <i>sandest, meget sand</i>
βραχύς <i>kort</i>	βραχύ-τερος <i>kortere, meget kort</i>	βραχύ-τατος <i>kortest, meget kort</i>

3.6 Komparativ på –ίων og –ων

βελτίων <i>bedre</i> (udvidet 3. dekl.)		
	mask. & fem.	neutr.
nom sing	βελτίων	βέλτιον
akk sing	βελτίονα el. βελτίω	βέλτιον
gen sing	βελτίονος	βελτίονος
dat sing	βελτίονι	βελτίονι
nom pl	βελτίονες el. βελτίους	βελτίονα el. βελτίω
akk pl	βελτίονας el. βελτίους	βελτίονα el. βελτίω
gen pl	βελτιόνων	βελτιόνων
dat pl*	βελτίοσι(ν)	βελτίοσι(ν)

vokativ: βέλτιον

* ν tilføjes før vokal eller punktum.

3.7 Uregelmæssig komparation

positiv	komparativ (bøjes som 3.6)	superlativ (1.-2. dekl.)
ἀγαθός god	βελτίων ἀμείνων κρείττων λωίων	βέλτιστος ἄριστος κράτιστος λῶστος
αἰσχρός hæslig	αἰσχίων	αἰσχιστος ἔσχατος yderst
ἐχθρός fjendtlig	ἐχθίων	ἐχθιστος
κακός dårlig, ond	κακίων χειρῶν ἥττων	κάκιστος χειρίστος
καλός smuk	καλλίων	κάλλιστος
μακρός lang	μακρότερος (1.-2. dekl.)	μακρότατος, μήκιστος
μέγας stor	μείζων	μέγιστος
μικρός lille	μείων, μικρότερος (1.-2. dekl.)	μικρότατος
ὀλίγος lidt	ἐλάττων	ἐλάχιστος
πολύς meget	πλείων, πλέων (neutr. πλεῖον/πλέον/πλεῖν)	πλεῖστος
	πρότερος tidligere (1.-2. dekl.)	πρῶτος
ῥάδιος nem	ῥάων	ῥάστος
ταχύς hurtig	θάττων	τάχιστος ὑπατος højest
	ὑστερος senere (1.-2. dekl.)	ὑστατος

4 Den bestemte artikel

På græsk findes den bestemte artikel (på dansk: -en, -et, -ne, den, det, de), men ikke den ubestemte (en/et). Den bestemte artikel bøjes – bort set fra mask.nom.sing. og neutr. nom./akk. sing. – ligesom adjektiver efter 1.-2. deklination, se 3.1-2. Bemærk at mask./fem. nom. har h-lyd (´ spiritus asper), men resten af formerne begynder med τ-.

den bestemte artikel			
	mask.	fem.	neutr.
nom sing	ὁ	ἡ	τό
akk sing	τόν	τήν	τό
gen sing	τοῦ	τῆς	τοῦ
dat sing	τῷ	τῇ	τῷ
nom pl	οἱ	αἱ	τά
akk pl	τούς	τάς	τά
gen pl	τῶν	τῶν	τῶν
dat pl	τοῖς	ταῖς	τοῖς

Den bestemte artikel står foran det ord det gør bestemt, evt. med et adjektiv, pronomen, genitiv eller præpositionsforbindelse skudt ind imellem, f.eks. ἡ οἰκία, ἡ μεγάλη οἰκία, ἡ τῶν Ἀθηναίων οἰκία. Artiklen vil oftest være gentaget hvis et efterfølgende ord hører med til syntagmet: ἡ οἰκία ἡ τῶν Ἀθηναίων (‘athenernes hjem’). Artiklen bruges desuden ofte sammen med demonstrative pronomener; i denne sammensætning kommer artiklen ikke med i en dansk oversættelse: αὕτη ἡ οἰκία (‘dette hus’).

Artiklen kan også bruges til at substantivere infinitiver, f.eks. τὸ εἶναι (‘det at være’). Undertiden er den bestemte artikel efterfulgt af en præpositionsforbindelse, f.eks. ὁ ἐπ’ ἀριστερά (‘den til venstre), eller af en genitiv, f.eks. τὸ τοῦ κυρίου (‘herrens’). I begge de to sidstnævnte tilfælde kan man sige at det substantiv som den bestemte artikel henviser til, er udeladt, ligesom det som regel også er det i den danske oversættelse.

Den bestemte artikel var oprindeligt et demonstrativt pronomen og bruges som sådan endnu hos Homer. På senere klassisk græsk bruges den bestemte artikel endnu ”demonstrativt” til at markere **subjektskifte** i en ny sætning. Skal en person der optrådte i den foregående sætning men ikke som subjekt, være subjekt i den næste, markerer man dette med bestemt artikel (i nom. og rette køn og tal) + konjunktionen δέ. F.eks.: Ἀντιγόνη Κρέοντα εἶδεν. ὁ δὲ οὐκ εἶδεν αὐτήν. (Antigone så Kreon. Men **denne/han** så ikke hende’).

5 Adverbier og partikler

Der findes to slags adverbier: egentlige og afledte adverbier (afledt af adjektiver). Alle afledte og nogle af de egentlige adverbier (dem på $-\omega$) kan gradbøjes.

5.1 Afledte adverbier

Adverbier der er afledt af adjektiver får på græsk for det meste adverbiums-endelsen $-\omega\varsigma$. Ellers bruges neutrumsendelser i akkusativ, enten singularis eller pluralis. Eksempler:

καλῶς (smukt)	af καλός (smuk)
εὐδαιμόνως (lykkeligt)	af εὐδαίμων (lykkelig)
πάντως (ganske)	af πᾶς (al, hel, enhver)
σαφῶς el. neutr. sing. σαφές (klart)	af σαφής (klar)
πολλά neutr.pl. (mange gange, ofte)	af πολύς (meget)

5.2 Adverbierne i komparativ og superlativ

Regelmæssige adverbier kompareres således (øvrige adverbier følger mønstrene for adjektiverne, se 3.5 og 3.6):

Afledte adverbier (-ως)	-τερόν / -ιον	-τατα / -ιστα
Egentlige adverbier på $-\omega$	-τέρω	-τάτω

5.3 Partikler, eller de små adverbier

På græsk findes en del ord der traditionelt kaldes partikler, fordi de er små "fyld-ord" der ofte ikke gengives i oversættelser til moderne sprog. Disse ord bør dog regnes til adverbierne. Det drejer sig især om følgende ord, her angivet med deres omtrentlige oversættelse (flere af dem kan også kombineres):

Bekræftende: καὶ μάλα, μάλιστα, ναί, πάνυ γε (ja, nemlig)

Forstærkende: γε, δή, δῆθεν, δῆτα, ἤ, μήν, περ, τοι (sandelig, i hvert fald)

Modificerende: δηπου, που (på en eller anden måde, i nogen grad)

Modstillende: αὖ (på den anden side), δή (dog), καίτοι (alligevel), ὅμως (alligevel)

Spørgende: ἄρα, μῶν (mon), οὐκοῦν (forventende "ja")

Ønskende: εἶθε (gid)

En del partikler kan hægtes bag på andre ord. Det gælder især:

-γε ἔγωγε (*det* mener/gør) jeg

-περ καίπερ selvom, ὅσπερ som (faktisk), osv.

-τοι καίτοι alligevel, μεντοι netop osv.

Ganske særlig er partiklen ἄν der indgår i forbindelse med verbets modus, se 12.3.

Partiklen smelter gerne sammen med diverse konjunktioner:

εἰ + ἄν = εἰάν, ἤν (hvis, når)

ἐπειδή + ἄν = ἐπειδάν (når)

ὅποτε + ἄν = ὅποταν (når, hver gang)

ὅτε + ἄν = ὅταν (når, hver gang)

6 Pronominer

Pronominer (stedord) er ord der bruges i stedet for et substantiv. De inddeles på græsk ligesom på dansk i relative (henførende), personlige, possessive (eje-), interrogative (spørgende), indefinitte (ubestemte) og demonstrative (påpegende) pronominer. Hertil kommer sammensatte og mindre brugte pronominer som de reflektive (tilbagevisende) og reciprokke (gensidigt tilbagevisende) m.fl. De fleste pronominer bøjes ligesom adjektiver i køn, tal og kasus

- enten ligesom den bestemte artikel (1.-2. bøjningen med endelsen –ο i neutrum nom. og akk. i stedet for –ον)
- eller efter 3. bøjning

6.1 Det relative pronomen

Det relative pronomen (på dansk: 'som', 'der', 'hvis', hvilken/hvilket/hvilke', 'hvad') ligner på græsk meget den bestemte artikel. For at kunne kende dem fra hinanden, skal man blot huske at:

det relative pronomen ligner en substantiv-endelse med h-lyd og accent

det relative pronomen			
	mask.	fem.	neutr.
nom sing	ὅς	ἥ	ὅ
akk sing	ὄν	ήν	ὄ
gen sing	οὗ	ἥς	οὔ
dat sing	ὃν	ἣ	ὃ
nom pl	οἱ	αἱ	ἃ
akk pl	οὓς	ἄς	ἃ
gen pl	ῶν	ῶν	ῶν
dat pl	οἷς	αἷς	οἷς

Det relative pronomen bruges på græsk dels som på dansk, dels på yderligere følgende måder (se også eksemplerne på sætningsanalyse 16):

- **overgangsrelativ** (som første ord i en sætning og henvisende til noget i foregående sætning); især ved subjektskifte: .. ὅς δ' εἶπε ... Men han sagde
- **uden korrelat** (det ord som relativ-sætningen henviser til er ikke angivet) ηῦρον ὅς τὴν ὁδὸν ἐγίγνωσκε de fandt **en** der kendte vejen
- **med korrelatet inkluderet i den relative sætning** ἣν ἔδωσαν βίβλον χθὲς ἀναγινώσκει (hvilken bog de gav ham i går læser han =) han læser bogen som de gav ham i går

6.2 De personlige pronominer

De personlige pronominer (på dansk: 'jeg/mig', 'du/dig', osv.) findes på græsk egentlig kun i 1. og 2. person. I 3. person bruges gerne former af αὐτός, dog ikke i nominativ (se også 6.5).

	jeg, mig, (min)	du, dig, (din)	ham/hans, den(s), det(s)	hende, hendes, den(s), det(s)	det, dets
nom sing	ἐγώ	σύ			
akk sing	ἐμέ με	σέ σε	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό
gen sing	ἐμοῦ μου	σοῦ σου	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
dat sing	ἐμοί μοι	σοί σοι	αὐτῶ	αὐτῇ	αὐτῶ
	vi, os, (vores)	I, jer, (jeres)	dem/deres	dem/deres	dem/deres
nom pl	ἡμεῖς	ὑμεῖς			
akk pl	ἡμᾶς	ὑμᾶς	αὐτούς	αὐτάς	αὐτά
gen pl	ἡμῶν	ὑμῶν	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
dat pl	ἡμῖν	ὑμῖν	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς

a. De uaccentuerede former (til højre) af ἐγώ og σύ er ubetonede, mens de accentuerede fremhæver ordet.

b. I 3. pers. i akk., gen. og dat. findes desuden formerne: sing. ἑ, οὗ, οἱ/οἷ, pl. σφᾶς, σφῶν, σφῖσι(ν)

6.3 Det possessive pronomen

Det possessive pronomen bøjes på græsk som adjektiver efter 1.-2. bøjningen, se 3.1-2. Det hedder i de forskellige personer:

1. pers. sing. (min/mit/mine)	ἐμός, ἐμή, ἐμόν
2. pers. sing. (din/dit/dine)	σός, σή, σόν
3. pers. sing. (hans/hendes/sin/sit/sine)	- (her bruges former af αὐτός)
1. pers. pl. (vores)	ἡμέτερος
2. pers. pl. (jeres)	ὑμέτερος
3. pers. pl. (deres)	- (her bruges former af αὐτός eller mere sjældent pronominet σφέτερος, σφετέρη, σφέτερον)

6.4 De tre anvendelser af pronominet τις

1. Det interrogative hvem/hvad/(gen.: hvis) (altid med accent)

		Interrogativ	
		mask&fem	νεθτο
nom sg	τίς	τί	
akk sg	τίνα	τί	
gen sg	τίνος/τοῡ	τίνος/τοῡ	
dat sg	τίνι/τῷ	τίνι/τῷ	
nom pl	τίνες	τίνα	
akk pl	τίνας	τίνα	
gen pl	τίνων	τίνων	
dat pl *	τίσι(ν)	τίσι(ν)	

2. Det indefinitte nogen/man/en/et

		Indefinit	
		mask&fem	neutr
nom sg	τις	τι	
akk sg	τινα	τι	
gen sg	τινος/του	τινος/του	
dat sg	τινι/τω	τινι/τω	
nom pl	τινες	τινα	
akk pl	τινας	τινα	
gen pl	τινων	τινων	
dat pl *	τισι(ν)	τισι(ν)	

3. I sammensætningen ὅστις (det relative pron. ὅς + det indefinitte/interrogative τις) med følgende betydninger: **enhver som** (relativt indefinit pronomen), **som** (= relative pronomen), **hvem/hvad end** (interrogativt indefinit pronomen), **hvem/hvad** (= interrogative pronomen)

		Relativt/interrogativt indefinit		
		mask	fem	neutr
nom sg	ὅστις	ἥτις	ὅτι **	
akk sg	ὄντινα	ἥντινα	ὄτι **	
gen sg	ὄστινος/ὄτου	ἥστινος	ὄστινος/ὄτου	
dat sg	ὄστινι/ὄτω	ἥστινι	ὄστινι/ὄτω	
nom pl	οἵτινες	αἵτινες	ἅτινα/ἅττα	
akk pl	οὗστινας	ἄστινας	ἅτινα/ἅττα	
gen pl	ὧντινων	ὧντινων	ὧντινων	
dat pl *	οἴστισι(ν)	αἴστισι(ν)	οἴστισι(ν)	

* ν tilføjes før vokal eller punktum.

** ὄτι skrives også ὅτι eller ὄτι

6.5 αὐτός og οὗτος

Pronominet αὐτός bruges i tre betydninger:

- **selv** (bl.a. sammen med det personlige pronomen ἐμαυτόν, σεαυτόν, ἑαυτόν/αυτόν 'mig selv', 'dig selv', 'sig selv' osv.)
- **samme** (altid med bestemt artikel ó αὐτός osv.)
- **3. persons personlige pronomen** (dog ikke i nominativ)

Det demonstrative pronomen οὗτος medtages her for at vise dets former.

	αὐτός			οὗτος		
	mask.	fem.	neutr.	mask.	fem.	neutr.
nom sing	αὐτός	αὐτή	αὐτό	οὗτος	αὕτη	τούτο
akk sing	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό	τούτον	ταύτην	τούτο
gen sing	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ	τούτου	ταύτης	τούτου
dat sing	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ
nom pl	αὐτοί	αὐταί	αὐτά	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
akk pl	αὐτούς	αὐτάς	αὐτά	τούτους	ταύτας	ταῦτα
gen pl	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν	τούτων	τούτων	τούτων
dat pl	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς	τούτοις	ταύταις	τούτοις

6.6 De demonstrative pronominer

Græsk har flere demonstrative pronominer end dansk, og selvom det er svært at give en præcis definition eller dansk oversættelse af dem, er det forsøgt her:

οὗτος, αὕτη, τούτο	denne/dette/disse, (denher/dether/demher), den/det/de (sidst)nævnte
ὅδε, ἧδε, τόδε	den/det/de, (dender/detder/deder), den/det/de følgende
ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο	den/det/de (derovre), den/det/de førstnævnte

Pronominet ὅδε bøjes som den bestemte artikel + δε. ἐκεῖνος bøjes som αὐτός.

7 Verber

De græske verber har mange former. Hvor vi på dansk (og andre moderne europæiske sprog) er vant til mange sammensatte verbalformer (f.eks. 'jeg ville have set'), betjener det græske sprog sig af **mange** flere usammensatte former af samme verbum til at udtrykke forskellige betoning af verbets betydning.

De græske verber er opbygget af en stamme (som f.eks. på dansk stammen *elsk-* af verbet 'at elske'). Til denne stamme føjes diverse mærker og endelser bagpå, mens der fortil kan tilføjes forskellige præfikser. Ved de fleste verber får man stammen ved at fjerne personendelsen (om disse se 7.6.1) i enden af opslagsformen:

opslagsformen $\lambdaύω$ består af stammen $\lambdaυ-$ + personendelsen $-ω$
 opslagsformen $βούλομαι$ består af stammen $βουλ-$ + personendelsen $-ομαι$
 Mange verber har dog uregelmæssige stammer (se 7.11) eller bøjes uregelmæssigt (7.12).

For tre dobbeltkonsonanter gælder følgende sammentrækninger/skrivemåder:

p-lyd ($\beta/\pi/\phi/\pi\tau$) + σ = ψ
 k-lyd ($\gamma/\kappa/\chi/\tau\tau/\sigma\sigma$) + σ = ξ
 t-lyd ($\delta/\tau/\theta/\zeta$) + σ = σ (t-lyden forsvinder)

7.1 Finitte og infinitte former

Som på dansk er der på græsk både finitte og infinitte verbalformer. De **finitte** verbalformer er dem der står i en person (1., 2. eller 3. person); de **infinitte** står ikke i person.

For at beskrive en **finit** form udtømmende, skal man gøre rede for følgende:

- aspekt
- modus (måde)
- evt. tempus (tid)
- diatese (art)
- person
- tal

F.eks. står $\epsilon\phi\alpha\acute{\iota}\nu\epsilon\sigma\theta\epsilon$ i imperfektiv, indikativ, præteritum, medium, 2. person, pluralis.

For **infinitte** former bruges følgende bestemmelser:

- aspekt
- modus
- diatese
- evt. køn, kasus og tal

F.eks. står $\phi\alpha\iota\nu\omicron\mu\acute{\epsilon}\nu\alpha\iota\varsigma$ i imperfektiv, participium, medium, femininum, dativ, pluralis.

I ordbøger står græske verber anført i imperfektiv, indikativ, præsens, 1. person singularis. Opslagsformen svarer altså til dansk nutid ('jeg finder') og dermed ikke til infinitivformen ('finde') som i ordbøger over dansk.

7.2 Aspekt, modus/tempus og diatese

Alle græske verbalformer står i et aspekt, en modus og en diatese. Aspekt kendes ikke på dansk, mens både modus og diatese kendes, blot ikke i den græske mangfoldighed.

7.3 Aspekt

Der findes på græsk tre aspekter: **imperfektiv**, **aorist** og **perfektiv**; hertil kommer et fjerde **futurum**, der indtager en særstatus. Om brugen og betydningen af disse aspekter se 12.1. Sproghistorisk kan futurum indikativ defineres som aorist indikativ præsens (den tomme plads i skemaet 7.9), men det har også former i optativ, participium og infinitiv og må derfor medregnes som et aspekt. Aspekterne er genkendelige på følgende måder:

Imperfektiv er den stamme som i ordbogen angives i opslagsformen (undtagen de verber der ikke har imperfektiv form). Visse imperfektiv-stammer har et af følgende suffikser, der forsvinder i de andre aspekter: -vu-, -ve-, -ισκ-, -av-, (imperf. μίγ-vu-μι, aor. ἔμιξα, imperf. ἰκ-vέ-ομαι, aor. ἴκον). Med suffikset -av- er der ofte et -v-, -μ- eller -γ- inde i ordet (imperf. λα-μ-βαν-, aor. λαβ-).

Aorist kan inddeles i fire typer (hvoraf langt de fleste verber kun benytter én!):

1. σ -aorist, hvor et $-\sigma$ - (oftest $-\sigma\alpha$ -) indsættes efter stammen, med egne endelser (se 7.9).
Verber på -λ, -μ, -ν og -ρ har dog σ -aorist uden σ , men med forlængelse af stammevokal: f.eks. νέμω (stamme νεμ-) → ἔνειμα (stamme νειμ-)
2. stamme-aorist, der bruger imperfektivs endelser, men har ændret stamme (= 2. aorist).
Disse stammeændringer følger ikke nogen regel, og disse verber optræder derfor i listen over uregelmæssige verbalstammer (se 7.11).
3. rod-aorist, med personendelser lige på en kort form af stammen (se skemaet 7.9.4).
4. kappa-aorist (se aorist af δίδωμι, ἵημι og τίθημι i skemaet 7.12.3)

Perfektiv er kendetegnet ved **reduplikation**. Reduplikation er en fordobling eller forlængelse af begyndelsen af verbets stamme. Reduplikation står efter andre præfiks(er):

type af verbum	form
Verbum der begynder med <i>enkelt konsonant</i>	konsonanten fordobles + ε: παιδευ- → πεπαιδευ- φ, θ og χ redupliceres med π, τ og κ: φευγ- → πεφευγ-
Verbum der begynder med <i>dobbelt konsonant</i>	der sættes ε- foran verbet: στρατευ- → ἐστρατευ-
Verbum der begynder med <i>vokal</i>	vokalen forlænges (i diftong bliver iota subskriptum): α → η, ε → η, ο → ω, ι → ι, υ → υ ἐλπίζ- → ἤλπι-, αἶρε- → ἤρη-

I aktiv tilføjes verbet i perfektiv hyppigt konsonanten -κ-. F.eks. παιδευ- → πεπαιδευκ-
I medium kommer personendelser altid direkte på stammen: πεπαιδευ-μαι, se også 7.9.

Futurum er kendetegnet ved $-\sigma-$, indskudt mellem stamme og imperfektiv-ender. Enkelte verber bruger endelsen $-\acute{\epsilon}\omega$ (attisk futurum, sammentrækkes som i 7.10).

7.4 Modus og tempus

På græsk har man følgende modi: **indikativ**, **konjunktiv**, **optativ**, **imperativ**, **participium** og **infinitiv**. Hertil kommer et sjældent **verbaladjektiv** (gerundiv). Om brugen af sidste, se 12.2. Modus bestemmer verbets modalbetydning (mulighed, ordre, ønske osv.) samt den overordnede måde det kan optræde i en sætning på. Det er modus der afgør om et verbum er finit (indikativ, konjunktiv, optativ, imperativ) eller infinit (participium, infinitiv, verbaladjektiv). Modus genkendes på verbets endelse (se 7.6.1 og 7.9).

Tempus (tid) findes på græsk kun i indikativ, nemlig **præsens** (nutid) og **præteritum** (datid). Aorist indikativ findes kun i præteritum. Personendelserne er angivet nedenfor (se 7.6.1).

For **præteritum** – og kun for præteritum – gælder det at verbet får **augment**. Augmentet er en forlængelse af begyndelsen af verbet, efter evt. andre præfiks(er). Reglerne er følgende:

type af verbum	form
Verbum der begynder med <i>konsonant</i>	der sættes $\epsilon-$ foran verbet: $\pi\alpha\iota\delta\epsilon\upsilon-$ → $\acute{\epsilon}\pi\alpha\iota\delta\epsilon\upsilon-$
Verbum der begynder med <i>vokal</i>	vokalen forlænges (hvis ikke allerede lang): α → η ($\acute{\alpha}\gamma-$ → $\acute{\eta}\gamma-$) ϵ → η ($\acute{\epsilon}\gamma\epsilon\iota\varrho-$ → $\acute{\eta}\gamma\epsilon\iota\varrho-$) $\omicron$ → ω ($\acute{\omicron}\delta\epsilon\upsilon-$ → $\acute{\omega}\delta\epsilon\upsilon-$) ι → ι ($\acute{\iota}\zeta-$ → $\acute{\iota}\zeta-$) υ → υ ($\acute{\upsilon}\phi\alpha\iota\upsilon-$ → $\acute{\upsilon}\phi\alpha\iota\upsilon-$) (iota i diftong bliver iota subscriptum, se 1.2)

Som det ses, kan reduplikation og augment forveksles (undtagen ved verber med enkelt konsonant). Her gælder det om at være opmærksom på endelsen. Augment kan kun optræde i indikativ præteritum, altså i en finit form, mens reduplikationen findes i alle modi af perfektiv (se paradigme 7.9).

7.5 Diatese

Diatese angiver om verbets handling er **aktiv** eller **passiv**, og på de fleste sprog findes kun disse to diateser (som f.eks. på dansk 'elske' og 'elskes'). På græsk findes desuden diatesen **medium**. Om brugen af disse, se 12.5.

På græsk findes en række verber der kun kan stå i medium og passiv, men oftest har aktiv betydning, ligesom på dansk 'synes'. Disse verber kaldes **deponente** og vil optræde i medium i ordbogens opslagsform. Nogle verber er kun deponente i nogle former og kaldes halv-deponente. Aktiv og medium kendes på deres endelser; kun passive former har deres eget mærke: $-\theta\eta/\theta\epsilon-$, dog $-\eta-$ ved en række verber (især dem på $\lambda-$, $\mu-$, $\nu-$, og $\varrho-$).

7.6 De finitte (personbøjede) endelser

Finite verbalformer står, som alle græske verbalformer, i aspekt, modus og diatese (se 7.1). Desuden står de i person og tal. På græsk er der 1., 2. og 3. person som på dansk, og der er (som i substantiverne, se 2 og 2.1.1) singularis, dualis og pluralis. Dualis (to-tal) er sjælden og vil derfor ikke optræde i skemaerne, men vil blot være angivet her nedenfor.

Her følger de mest almindelige personendelser:

7.6.1 Indikativ

	AKTIV			MEDIUM		
tempus person	præsens imperfektiv	præteritum imperfektiv + stamme- aorist	præteritum σ-aorist + præsens perfektiv	præsens imperfektiv	præteritum imperfektiv + stamme- aorist	præteritum σ-aorist
1.pers.sing.	-ω	-ον	-α	-ομαι	-ομην	-αμην
2.pers.sing.	-εις	-εις	-ας	-ει/η	-ου	-ω
3.pers.sing.	-ει	-ε(ν)	-ε(ν)	-εται	-ετο	-ατο
1.pers.plur.	-ομεν	-ομεν	-αμεν	-ομεθα	-ομεθα	-αμεθα
2.pers.plur.	-ετε	-ετε	-ατε	-εσθε	-εσθε	-ασθε
3.pers.plur.	-ουσι(ν)	-ον	-αν	-ονται	-οντο	-αντο
2. pers. dualis	-ετον	-ετον	-ατον	-εσθον	-εσθον	-ασθον
3. pers. dualis	-ετον	-ετην	-ατην	-εσθον	-εσθην	-ασθην

Det anbefales at man lærer ovenstående endelser udenad og ud fra disse lærer sig variationerne i de øvrige tider og modi at kende.

7.6.2 Konjunktiv, optativ, imperativ

Konjunktivs former er kendetegnet ved at den første vokal i endelsen er lang. Man ser følgende mønster i hhv. aktiv (tilsvarende i passiv) og medium, set i forhold til indikativ præsens:

indikativ aktiv	konjunktiv aktiv (+ pass.)	indikativ medium	konjunktiv medium
-ω	-ω	-ομαι	-ωμαι
-εις	-ῆς	-ει/-η	-ῆ
-ει	-ῆ	-εται	-ῆται
-ομεν	-ωμεν	-ομεθα	-ωμεθα
-ετε	-ῆτε	-εσθε	-ῆσθε
-ουσι(ν)	-ωσι(ν)	-ονται	-ωνται

I σ-aorist konj. bruges også disse endelser, blot med et –σ- mellem stamme og endelse.

Optativ er genkendelig på at den har diftong i endelsen: -οι-, -αι-, -ει- eller -οιη-.

Imperativ (bydemåde) har gerne en kort form. Bemærk at den på græsk også findes i 3. person ('han, hun, den, det/de skal ...').

7.7 De infinitte endelser: Participium

Participiet (tillægsform) findes i alle aspekter (inkl. futurum). Det har følgende endelser i hh. aktiv og passiv:

imperfektiv/(stamme-aorist)/ (futurum) aktiv			
	mask.	fem.	neutr.
nom sg	λύ-ων	λύ-ουσα	λύ-ον
akk sg	λύ-οντα	λύ-ουσαν	λύ-ον
gen sg	λύ-οντος	λυ-ούσης	λύ-οντος
dat sg	λύ-οντι	λυ-ούση	λύ-οντι
nom pl	λύ-οντες	λύ-ουσαι	λύ-οντα
akk pl	λύ-οντας	λυ-ούσας	λύ-οντα
gen pl	λυ-όντων	λυ-ουσῶν	λυ-όντων
dat pl	λύ-ουσι(ν)*	λυ-ούσαις	λύ-ουσι(ν)*

σ-aorist/(rod-aorist på -α) aktiv		
mask.	fem.	neutr.
λύ-σας	λύ-σασα	λύ-σαν
λύ-σαντα	λύ-σασαν	λύ-σαν
λύ-σαντος	λυ-σάσης	λύ-σαντος
λύ-σαντι	λυ-σάση	λύ-σαντι
λύ-σαντες	λύ-σασαι	λύ-σαντα
λύ-σαντας	λυ-σάσας	λύ-σαντα
λυ-σάντων	λυ-σασῶν	λυ-σάντων
λύ-σασι(ν)*	λυ-σάσαις	λύ-σασι(ν)*

perfektiv aktiv			
nom sg	λε-λυ-κώς	λε-λυ-κυῖα	λε-λυ-κός
akk sg	λε-λυ-κότα	λε-λυ-κυῖαν	λε-λυ-κός
gen sg	λε-λυ-κότος	λε-λυ-κυίας	λε-λυ-κότος
dat sg	λε-λυ-κότι	λε-λυ-κυῖα	λε-λυ-κότι
nom pl	λε-λυ-κότες	λε-λυ-κυῖαι	λε-λυ-κότα
akk pl	λε-λυ-κότας	λε-λυ-κυίας	λε-λυ-κότα
gen pl	λε-λυ-κότων	λε-λυ-κυῖῶν	λε-λυ-κότων
dat pl	λε-λυ-κόσι(ν)*	λε-λυ-κυῖαις	λε-λυ-κόσι(ν)*

* v tilføjes før vokal eller punktum.

medium alle aspekter/(passiv futurum)			
nom sg	λυ-όμενος	λυ-ομένη	λυ-όμενον
akk sg	λυ-όμενον	λυ-ομένην	λυ-όμενον
gen sg	λυ-ομένου	λυ-ομένης	λυ-ομένου
dat sg	λυ-ομένῳ	λυ-ομένη	λυ-ομένῳ
nom pl	λυ-όμενοι	λυ-όμεναι	λυ-όμενα
akk pl	λυ-ομένους	λυ-ομένας	λυ-όμενα
gen pl	λυ-ομένων	λυ-ομένων	λυ-ομένων
dat pl	λυ-ομένοις	λυ-ομέναις	λυ-ομένοις

passiv/(-μι-verber)		
λυ-θείς	λυ-θεῖσα	λυ-θέν
λυ-θέντα	λυ-θεῖσαν	λυ-θέν
λυ-θέντος	λυ-θείσης	λυ-θέντος
λυ-θέντι	λυ-θείση	λυ-θέντι
λυ-θέντες	λυ-θεῖσαι	λυ-θέντα
λυ-θέντας	λυ-θείσας	λυ-θέντα
λυ-θέντων	λυ-θείσων	λυ-θέντων
λυ-θέσι(ν)*	λυ-θείσαις	λυ-θέσι(ν)*

Hertil kommer rod-aorist verber med o-stammer:

γνοῦς (γνόντος), γνοῦσα (γνούσης), γνόν (γνόντος)

og verber med (ν)υ-stammer i imperfektiv:

δεκνύς (δεικνύντος), δεκνύσα (δεικνύσης), δεικνύν (δεικνύντος)

7.8 De infinitte endelser: Infinitiv

Infinitiv (navnemåde) findes i alle aspekter. Infinitiv har følgende endelser:

infinitiv	endelse	form
aktiv	-ειν (ved vokalstammer $-\tilde{\alpha}\nu$, $-\tilde{\epsilon}\tilde{\iota}\nu$ og $-\tilde{o}\tilde{\upsilon}\nu$)	imperfektiv, stamme-aorist og futurum
	-σαι	σ -aorist
	-(κ)εναι	perfektiv
medium	-σθαι	(alle medium-former)
passiv	-ναι	aorist passiv

7.8.1 Verbaladjektiv (gerundiv)

Verbaladjektivet er sjældent på græsk. Det findes i to udgaver med hver sin endelse: -τος ('som kan ...s') og -τέος ('som bør ...s'), efter 1.-2.-deklination, se 3.1-2.

7.9
Paradigmer
over
verberne

7.9.1
Paradigme
over
verberne i
aktiv (λύω
jeg løser)

AKTIV ASPEKT	MODUS	indikativ		konjunktiv	optativ	imperativ	infinitiv	participium
		præsens	præteritum					
imper- fektiv	1.p.sg.	λύω	ἔλυον	λύω	λύοιμι	λῦε	λύειν	λύων
	2.p.sg.	λύεις	ἔλυες	λύῃς	λύοις	λῦε		- οντος
	3.p.sg.	λύει	ἔλυε(ν)	λύῃ	λύοι	λῦέτω		λύουσα
	1.p.pl.	λύομεν	ἐλύομεν	λύωμεν	λύοιμεν	λύετε		- ουσης
	2.p.pl.	λύετε	ἐλύετε	λύητε	λύοιτε	λύετε		λύον
	3.p.pl.	λύουσι(ν)	ἔλυον	λύωσι(ν)	λύοιεν	λύόντων*		- οντος
aorist (stamme-) af verbet λείπω, λυτ-	1.p.sg.		ἔλιπον	λίπω	λίποιμι		λιπεῖν	λίπων
	2.p.sg.		ἔλιπες	λίπῃς	λίποις	λίπέ		- οντος
	3.p.sg.		ἔλιπε(ν)	λίπη	λίποι	λιπέτω		λίπουσα
	1.p.pl.		ἐλίπομεν	λίπωμεν	λίποιμεν	λίπετε		- ουσης
	2.p.pl.		ἐλίπετε	λίπητε	λίποιτε	λίπετε		λίπον
	3.p.pl.		ἔλιπον	λίπωσι(ν)	λίποιεν	λιπόντων*		- οντος
aorist (σ-)	1.p.sg.		ἔλυσα	λύσω	λύσαιμι		λύσαι	λύσας
	2.p.sg.		ἔλυσας	λύσῃς	λύσαις ¹	λύσον		- αντος
	3.p.sg.		ἔλυσε(ν)	λύσῃ	λύσαι ²	λύσάτω		λύσασα
	1.p.pl.		ἐλύσαμεν	λύσωμεν	λύσαιμεν	λύσατε		- ασης
	2.p.pl.		ἐλύσατε	λύσητε	λύσαιτε	λύσατε		λύσαν
	3.p.pl.		ἔλυσαν	λύσωσι(ν)	λύσαιεν ³	λύσάντων		- αντος
perfektiv	1.p.sg.	λέλυκα	ἐλέλυκειν	(λελυκώς + konj. af εἶμι)	(λελυκώς + opt. af εἶμι)	λέλυκε	λελυκέναί	λελυκώς
	2.p.sg.	λέλυκας	ἐλέλυκεῖς			λέλυκε		- ότος
	3.p.sg.	λέλυκε(ν)	ἐλέλυκει			λελυκέτω		λελυκυῖα
	1.p.pl.	λελύκαμεν	ἐλελύκαμεν			λελύκετε		- υῖας
	2.p.pl.	λελύκατε	ἐλελύκατε			λελύκετε		λελυκός
	3.p.pl.	λελύκασι(ν)	ἐλελύκεσαν			λελυκόντων		- ότος
futurum	1.p.sg.	λύσω			λύσοιμι		λύσειν	λύσων
	2.p.sg.	λύσεις			λύσοις			- σοντος
	3.p.sg.	λύσει			λύσοι			λύσουσα
	1.p.pl.	λύσομεν			λύσοιμεν			- σουσης
	2.p.pl.	λύσετε			λύσοιτε			λύσον
	3.p.pl.	λύσουσι(ν)			λύσοιεν			- σοντος

1. ορσά λυόσειαο 2. ορσά λυόσεια(ν) 3. ορσά λυόσειαν

* ορσά μεο ενδελσεν -ωοσαν ι στ. φοο -ων

7.9.2
Paradigme
over
verberne i
medium

MEDIUM ASPEKT	MODUS	indikativ		konjunktiv	optativ	imperativ	infinitiv	participium
		praesens	praeteritum					
imper- fektiv	1.p.sg.	λύομαι	ἐλύομην	λύωμαι	λυοίμην	λύου	λύεσθαι	λύόμενος
	2.p.sg.	λύει/λύη	ἐλύου	λύη	λύοιο	λύου		- ου
	3.p.sg.	λύεται	ἐλύετο	λύηται	λύοιτο	λύέσθω		λυομένη
	1.p.pl.	λύομεθα	ἐλύόμεθα	λύώμεθα	λυοίμεθα	λύεσθε		- ης
	2.p.pl.	λύεσθε	ἐλύεσθε	λύησθε	λυοίσθε	λύεσθε		λύόμενον
	3.p.pl.	λύονται	ἐλύοντο	λύονται	λύοιντο	λύέσθων*		- ου
aorist (stamme-) af verbet λείπω, λιπ-	1.p.sg.		ἐλίπομην	λίπωμαι	λιποίμην		λιπέσθαι	λιπόμενος
	2.p.sg.		ἐλίπου	λίπη	λίποιο	λίπου		- ου
	3.p.sg.		ἐλίπετο	λίπηται	λίποιτο	λιπέσθω		λιπομένη
	1.p.pl.		ἐλιπόμεθα	λιπώμεθα	λιποίμεθα	λίπεσθε		- ης
	2.p.pl.		ἐλίπεσθε	λίπησθε	λιποίσθε	λίπεσθε		λιπόμενον
	3.p.pl.		ἐλίποντο	λίπονται	λιποίντο	λιπέσθων*		- ου
aorist (σ-)	1.p.sg.		ἐλύσαμην	λύσωμαι	λυσάμην		λύσασθαι	λυσάμενος
	2.p.sg.		ἐλύσω	λύση	λύσαιο	λύσαι		- ου
	3.p.sg.		ἐλύσατο	λύσηται	λύσαιτο	λυσάσθω		λυσασμένη
	1.p.pl.		ἐλυσάμεθα	λυσώμεθα	λυσάμεθα	λύσασθε		- ης
	2.p.pl.		ἐλύσασθε	λύσησθε	λυσαισθε	λύσασθε		λυσάμενον
	3.p.pl.		ἐλύσαντο	λύσωνται	λυσαιντο	λυσάσθων*		- ου
perfektiv	1.p.sg.	λέλυμαι	ἐλέλυμην	(λελυμένος + konj. af εἶμι)	(λελυμένος + opt. af εἶμι)	λέλυσο	λέλυσθαι	λελυμένος
	2.p.sg.	λέλυσαι	ἐλέλυσο			λέλυσο		- ου
	3.p.sg.	λέλυται	ἐλέλυτο			λέλυσθω		λελυμένη
	1.p.pl.	λέλύμεθα	ἐλελύμεθα			λέλυσθε		- ης
	2.p.pl.	λέλυσθε	ἐλέλυσθε			λέλυσθε		λελυμένον
	3.p.pl.	λέλυνται	ἐλέλυντο			λέλύσθων*		- ου
futurum	1.p.sg.	λύσομαι			λυσοίμην		λύσεσθαι	λυσόμενος
	2.p.sg.	λύσει/-η			λύοιο			- ου
	3.p.sg.	λύσεται			λύοιτο			λυσασμένη
	1.p.pl.	λυσόμεθα			λυσοίμεθα			- ης
	2.p.pl.	λύσεσθε			λύοίσθε			λυσάμενον
	3.p.pl.	λύσονται			λύοίντο			- ου

I perfektiv
medium
fremkalder
sammenstød
mellem stamme
og endelse
følgende
ændringer:

β/π/φ + μ = μμ
γ/κ/χ + μ = γμ
δ/τ/θ + μ = σμ
β/π/φ + θ = φθ
γ/κ/χ + θ = χθ
δ/τ/θ + θ = σθ
β/π/φ + τ = πτ
γ/κ/χ + τ = κτ
δ/τ/θ + τ = στ
β/π/φ + σ = ψ
γ/κ/χ + σ = ξ
δ/τ/θ + σ = σ
konsonant + σθ =
kons. + θ
samt reglerne i 7.

* også med endelsen -ωναν i st. for -ων

7.9.3
Paradigme
over
verberne i
passiv

PASSIV ASPEKT	MODUS	indikativ		konjunktiv	optativ	imperativ	infinitiv	participium	I passiv fremkaldet sammenstød mellem stamme og endelse følgende ændringer: β/π/φ + θ = φθ γ/κ/χ + θ = χθ δ/τ/θ + θ = σθ enkelte verber tilføjer σ før θ
		praesens	praeteritum						
aorist	1.p.sg.		ἐλύθην	λυθῶ	λυθείην	λύθητι	λυθῆναι	λυθείς	
	2.p.sg.		ἐλύθης	λυθῆς	λυθείης	λύθητι	λυθῆναι	- έντος	
	3.p.sg.		ἐλύθη	λυθῆ	λυθείη	λυθήτω	λυθῆναι	λύθεισα	
futurum	1.p.pl.		ἐλύθημεν	λυθῶμεν	λυθείμεν	λύθητε	λυθῆναι	- εΐσης	
	2.p.pl.		ἐλύθητε	λυθῆτε	λυθείτε	λύθητε	λυθῆναι	λύθεν	
	3.p.pl.		ἐλύθησαν	λυθῶσι(ν)	λυθείεν	λυθέντων	λυθῆναι	- έντος	
perfek- tum	1.p.sg.	λελύσομαι			λυθησοίμην		λυθήσεσθαι	λυθησόμενος	
	2.p.sg.	λέλυσει			λυθήσοιο		λυθήσεσθαι	- ου	
	3.p.sg.	λελύσεται			λυθήσοιτο		λυθήσεσθαι	λυθησομένη	
perfek- tum	1.p.pl.	λελύμεθα			λυθησοίμεθα		λυθήσεσθαι	- ης	
	2.p.pl.	λέλυσθε			λυθήσοισθε		λυθήσεσθαι	λυθησόμενον	
	3.p.pl.	λελύσονται			λυθήσονται		λυθήσεσθαι	- ου	

7.9.4
Rod-aorist

AKTIV ASPEKT	MODUS	indikativ		konjunktiv	optativ	imperativ	infinitiv	participium
		praesens	praeteritum					
aorist	1.p.sg.		ἔ-γνω-ν	γνώ	γνοιήν	γνώ-θι	γνώ-ναι	γνού-ς
	2.p.sg.		ἔ-γνω-ς	γῶς	γνοιής	γνώ-θι	γνώ-ναι	- όντος
	3.p.sg.		ἔ-γνω	γῶ	γνοιή	γνώ-θι	γνώ-ναι	γνού-σα
Rod-aorist	1.p.pl.		ἔ-γνω-μεν	γνώμεν	γνοιόμεν	γνώ-τε	γνώ-ναι	- ούσης
	2.p.pl.		ἔ-γνω-τε	γῶτε	γνοιότε	γνώ-τε	γνώ-ναι	γνό-ν
	3.p.pl.		ἔ-γνω-σαν	γῶσιν	γνοιεν	γνώ-τε	γνώ-ναι	- όντος

7.10 Vokalstammer (verba contracta)

En række græske verbers stammer ender på en vokal (f.eks. τιμάω, φιλέω, δηλόω). Når aspekt-mærke og personendelser sættes på disse verber sker ét af følgende to:

- skal stammen efterfølges af *vokal* (alle imperfektiv-former), **sammentrækkes** stammens vokal med endelsen. Sammentrækningerne sker efter følgende regler:

α-stammer

α + e-lyd = α

α + o-lyd = ω

iota bliver subscriptum

(f. eks. α + εῖ = ᾶ)

f.eks.

ε-stammer

ε + ε = εῖ

ε + ο = οῦ

ellers bortfalder ε

τιμά-εται → τιμάται

φιλέ-ομενος → φιλοῦμενος

δηλό-ει → δηλοῖ

ο-stammer

ο + noget med iota = οῖ

ο + ο/ου = οῦ

ο + ε = οῦ

ο + η/ω = ω

Eneste **undtagelse** fra disse regler er imperf. infinitiv der ender på hhv. $-\bar{\alpha}\nu$, $-\epsilon\bar{\iota}\nu$ og $-\omicron\bar{\upsilon}\nu$.

I optativ bruges ofte $-\omicron\eta-$ som mærke (sammentrukket med stammevokalen).

De former der hermed dannes er gengivet i 7.10.1

- skal stammen efterfølges af *konsonant* (alle former uden for imperfektiv), **forlænges** vokalen. Forlængelserne sker efter følgende princip: α → η, ε → η, ο → ω

f.eks. i aorist: τιμα- → τιμησ-

φιλε- → φιλησ-

δηλο- → δηλωσ-

7.10.1
Paradigmer
over
sammen-
trukne
verber i
imperfektiv

AKTIV IMPERF.	MODUS	indikativ		konjunktiv	optativ	imperativ	infinitiv	participium
		praesens	praeteritum					
-αω (τιμάω)	1.p.sg.	τιμῶ -αω	ἐτίμων -αον	τιμῶ -αω	τιμῶμι -οιμι	τίμα -αε	τιμάειν -αειν	τιμῶν -αων
	2.p.sg.	τιμᾶς -αεις	ἐτίμας -αεις	τιμᾶς -αης	τιμᾶς -οις	τίμα -αε		- ὦντος
	3.p.sg.	τιμᾷ -αει	ἐτίμα -αε	τιμᾷ -αη	τιμᾷ -οι	τιμάτω -αετω		τιμῶσα -αουσα
	1.p.pl.	τιμῶμεν -αεμεν	ἐτιμῶμεν -οιμεν	τιμῶμεν -αωμεν	τιμῶμεν -οιμεν	τιμᾶτε -αετε		- ὄσης
	2.p.pl.	τιμᾶτε -αετε	ἐτιμᾶτε -αετε	τιμᾶτε -αητε	τιμᾶτε -οιτε	τιμᾶτε -αετε		τιμῶν -αον
	3.p.pl.	τιμῶσι(ν) -αουσι	ἐτίμων -αον	τιμῶσι(ν) -αουσι	τιμῶεν -αοιεν	τιμώντων -αο-		- ὦντος
	1.p.sg.	τελῶ -εω	ἐτέλων -εον	τελῶ -εω	τελοῖμι -οιμι	τέλει -εε	τελεῖν -εειν	τελῶν -εων
	2.p.sg.	τελεῖς -εεις	ἐτέλεις -εεις	τελεῖς -εης	τελοῖς -οις	τέλει -εε		- οὔντος
	3.p.sg.	τελεῖ -εει	ἐτέλει -εει	τελεῖ -ει	τελοῖ -οι	τελείτω -εετω		τελοῦσα -αουσα
1.p.pl.	τελοῦμεν -εομεν	ἐτελοῦμεν -οιμεν	τελοῦμεν -εωμεν	τελοῦμεν -οιμεν	τελείτε -εειτε		- ούσης	
2.p.pl.	τελείτε -εειτε	ἐτελείτε -εειτε	τελείτε -ειτε	τελείτε -οιτε	τελείτε -εειτε		τελοῦν -εον	
3.p.pl.	τελοῦσι(ν) -ουσι	ἐτέλων -εον	τελοῦσι(ν) -ουσι	τελοῖεν -οιεν	τελούντων -εο-		- οὔντος	
-οω (δηλόω)	1.p.sg.	δηλῶ -οω	ἐδήλων -οον	δηλῶ -οω	δηλοῖμι -οοιμι	δήλου -οε	δηλοῦν -οειν	δηλῶν -οων
	2.p.sg.	δηλοῖς -οεις	ἐδήλους -οεις	δηλοῖς -οης	δηλοῖς -οις	δήλου -οε		- οὔντος
	3.p.sg.	δηλοῖ -οει	ἐδήλου -οει	δηλοῖ -οη	δηλοῖ -οι	δηλούτω -οετω		δηλοῦσα -οουσα
	1.p.pl.	δηλοῦμεν -οομεν	ἐδηλοῦμεν -οομεν	δηλοῦμεν -οωμεν	δηλοῦμεν -οομεν	δηλοῦτε -οειτε		- ούσης
	2.p.pl.	δηλοῦτε -οειτε	ἐδηλοῦτε -οειτε	δηλοῦτε -οω	δηλοῦτε -οοιτε	δηλοῦτε -οειτε		δηλοῦν -οον
	3.p.pl.	δηλοῦσι(ν) -ουσι	ἐδήλων -οον	δηλοῦσι(ν) -ουσι	δηλοῖεν -οοιεν	δηλούντων -οε-		- οὔντος
alternativ optativ (attisk optativ)				-αω	τιμῶην τιμῶης ... OSV. τελοῖην τελοῖης ... OSV. δηλοῖην δηλοῖης ... OSV.			

MEDIUM IMPERF.	MODUS	indikativ			konjunktiv	optativ	imperativ	infinitiv	participium
		praesens	praeteritum						
-αω (τιμάω)	1.p.sg.	τιμῶμαι -ομαι	ἐτιμῶμην -οιμην	τιμῶμαι -ομαι	τιμῶμην -οιμην	τιμῶ -ου	τιμᾶσθαι -αεσθαι	τιμώμενος -ου -οο-	
	2.p.sg.	τιμᾶ -αι	ἐτιμῶ -ο	τιμᾶ -αι	τιμῶ -οιο	τιμῶ -ου		τιμωμένη -ης -οο-	
	3.p.sg.	τιμᾶται -αται	ἐτιμᾶτο -ατο	τιμᾶται -αται	τιμῶτο -οιτο	τιμᾶσθω -αεσθω			
	1.p.pl.	τιμώμεθα -ομεθα	ἐτιμώμεθα -ομεθα	τιμώμεθα -ομεθα	τιμώμεθα -οιμεθα	τιμᾶσθε -αεσθε	τιμᾶσθε -αεσθε	τιμώμενον -ου -οο-	
	2.p.pl.	τιμᾶσθε -αεσθε	ἐτιμᾶσθε -αεσθε	τιμᾶσθε -αεσθε	τιμῶσθε -οισθε				
	3.p.pl.	τιμῶνται -ονται	ἐτιμῶντο -οντο	τιμῶνται -ονται	τιμῶντο -οιντο	τιμᾶσθων -αεσθων	τιμᾶσθων -αεσθων		
	1.p.sg.	τελοῦμαι -ομαι	ἐτελούμην -οιμην	τελῶμαι -ομαι	τελοῖμην -οιμην	τελοῦ -ου	τελεῖσθαι -εεσθαι	τελούμενος -ου -οο-	
	2.p.sg.	τελεῖ/-ῆ -ει	ἐτελοῦ -ο	τελεῖ -ει	τελοῖο -οιο	τελοῦ -ου		τελουμένη -ης -οο-	
	3.p.sg.	τελεῖται -εται	ἐτελεῖτο -ετο	τελεῖται -εται	τελοῖτο -οιτο	τελεῖσθω -εεσθων			
-οω (δηλόω)	1.p.pl.	τελούμεθα -ομεθα	ἐτελούμεθα -ομεθα	τελούμεθα -ομεθα	τελούμεθα -οιμεθα	τελεῖσθε -εεσθε	τελεῖσθε -εεσθε	τελούμενον -ου -οο-	
	2.p.pl.	τελεῖσθε -εεσθε	ἐτελεῖσθε -εεσθε	τελεῖσθε -εεσθε	τελοῖσθε -οισθε				
	3.p.pl.	τελοῦνται -ονται	ἐτελοῦντο -οντο	τελοῦνται -ονται	τελοῖντο -οιντο	τελεῖσθων -εεσθων	τελεῖσθων -εεσθων		
	1.p.sg.	δηλοῦμαι -ομαι	ἐδηλούμην -οιμην	δηλῶμαι -ομαι	δηλοῖμην -οιμην	δηλοῦ -ου	δηλοῦσθαι -οεσθαι	δηλούμενος -ου -οο-	
	2.p.sg.	δηλοῖ -οι	ἐδηλοῦ -οο	δηλοῖ -οι	δηλοῖο -οιο	δηλοῦ -ου		δηλουμένη -ης -οο-	
	3.p.sg.	δηλοῦται -οεται	ἐδηλοῦτο -οετο	δηλοῦται -οεται	δηλοῖτο -οιτο	δηλούσθω -οεσθων			
	1.p.pl.	δηλούμεθα -οιμεθα	ἐδηλούμεθα -οιμεθα	δηλούμεθα -οιμεθα	δηλούμεθα -οιμεθα	δηλοῦσθε -οεσθε	δηλοῦσθε -οεσθε	δηλούμενον -ου -οο-	
	2.p.pl.	δηλοῦσθε -οεσθε	ἐδηλοῦσθε -οεσθε	δηλοῦσθε -οεσθε	δηλοῖσθε -οισθε				
	3.p.pl.	δηλοῦνται -οονται	ἐδηλοῦντο -οοντο	δηλοῦνται -οονται	δηλοῖντο -οιντο	δηλούσθων -οεσθων	δηλούσθων -οεσθων		

7.11 Liste over verber med uregelmæssige stammer

På græsk findes en lang række verber der ikke overholder de regler der er opstillet i det foregående, bl.a. de verber der danner stamme-aorist. Det uregelmæssige ved de fleste af de følgende verber er dog kun overgangen fra det ene aspekt/diatesese til det andet - ikke personendelserne. Uregelmæssige personendelser findes dog ved de verber som også optræder i 7.12.

imperf.præs. opslagsform	aorist præet.	aor. præet. passiv	perf. præes. akt.	perf. præes. med.	fut. ind.	betydning
ἀγείρω	ἤγειρα	ἠγέροθην	ἀγήγερα	αγήγεραμαι	ἀγερώ	vække
ἄγνυμι	ἔαξα	ἐάγην	ἔαγα		ἄξω	brække
ἄγω	ἤγαγον	ἤχθην	ἤχα	ἤγμαι	ἄξω	føre
ἄδ-	<i>se ἀνδάνω</i>					
ἄδω					ἄσομαι	
αἰρέω	εἶλον	ἠρέθη	ἤρηκα	ἤρημαι	αἰρήσω	tage
αἶρω	ἤρα	ἤρθην	ἤρακα	ἤραμαι	ἀρώ	have
ἀκούω	ἤκουσα	ἠκούσθην	ἀκήκοα	ἤκουσμαι	ἀκούσομαι	høre
ἀλίσκομαι	ἔαλων		ἔάλωκα		ἄλώσομαι	fanges
	ἤλων		ἤλωκα			
ἄλλομαι	ἤλάμην				ἀλοῦμαι	springe
	ἠλόμην					
ἄμαρτάνω	ἤμαρτον	ἠμαρτήθη	ἠμάρτηκα	ἠμάρτημαι	ἄμαρτήσομαι	fejle
ἀναλίσκω	ἀνήλωσα	ἀνηλώθη	ἀνήλωκα	ἀνήλωμαι	ἀναλώσω	give penge
ἀναλόω	ἠνάλωσα		ἀνάλωκα			ud
ἀνδάνω, præt. ogs. ἐήνδανον	ἄδον		ἔαδα		ἀδήσω	
	ἔαδον		ἔαδα			
ἄρέσκω	ἤρεσα	ἠρέσθην		ἤρεσμαι	ἄρέσω	behage
βαίνω	ἔβην	ἐβάθη	βέβηκα	βέβαμαι	βήσομαι	gå
βάλλω	ἔβαλον	ἐβλήθη	βέβληκα	βέβλημαι	βαλῶ	kaste
βιβρώσκω	ἔβρων	ἐβρώθη	βέβρωκα	βέβρωμαι	βρώσομαι	spise
βούλομαι		ἐβουλήθη	βέβουλα	βεβούλημαι		ville
βρο-/βρω-	<i>βιβρώσκω</i>					
γαμέω	ἐγάμησα		γεγάμηκα	γεγάμημαι	γαμήσω	gifte sig
	ἔγημα				γαμῶ	
γίγνομαι	ἐγενόμην	ἐγενήθη	γέγονα	γεγένημαι	γενήσομαι	blive
γιγνώσκω	ἔγνων	ἐγνώσθη	ἔγνωκα	ἔγνωσμαι	γνώσομαι	kende
δαίομαι	ἔδασάμην	ἐδάσθη		δέδασμαι	δάσομαι	dele
δατέομαι						
δάκνω	ἔδακον	ἐδήχθην		δέδηγμα	δήξομαι	bide
δεῖδω	ἔδεισα		δέδοικα		δεῖσομαι	frygte
			δέδια			
δείκνυμι	ἔδειξα	ἐδείχθην	δέδειχα	δέδειγμα	δείξω	vise
δέμω	ἔδειμα		δέδηκα	δέδημαι	δεμῶ	bygge
			δέδομα			
δέρομαι	ἔδρακον	ἐδέρχθην	δέδορα			se
δέω 1	ἔδησα	ἐδέθη	δέδεκα	δέδεμαι	δήσω	binde
δέω 2	ἔδέησα	ἐδέηθη	δεδέηκα	δεδέημαι	δεήσω	mangle
δηκ-	<i>se δάκνω</i>					
δημ-	<i>se δέμω</i>					

imperf.præs. (opslags- form)	aorist præt.	aor. præt. passiv	perf. præs. akt.	perf. præs. med.	fut. ind.	betydning
διδάσκω	ἐδίδαξα	ἐδιδάχθην	δεδίδαχα	δεδίδαγμαι	διδάξω	undervise
δίδωμι	ἔδωκα	ἔδοθην	δέδωκα	δέδομαι	δώσω	give
δο-	<i>se δείδω, δίδωμι, se også 7.12.1-4</i>					
δοκέω	ἔδοξα			δέδογμαι	δόξω	synes
δομ-	<i>se δέμω, eller δίδωμι, se også 7.12.1-4</i>					
δορκ-	<i>se δέρκω</i>					
δουσ-	<i>se δίδωμι, 7.12.1-4</i>					
δραμ-	<i>se τρέχω</i>					
δύναμαι		ἐδυνήθην ἠδυνάσθην		δεδύνημαι	δυνήσομαι	kunne
δω-	<i>se δίδωμι, 7.12.1-4</i>					
ἐ-	<i>se εἰμί, se også 7.12.5</i>					
ἐ-	<i>se ἴημι, se også 7.12.1-4</i>					
ἐάλω-	<i>se ἀλίσκομαι</i>					
ἐάω, præt. εἴων	εἴασα	εἴαθην	εἴακα	εἴαμαι	ἐάσω	lade
ἐγείρω	ἤγειρα ἠγρόμην	ἠγέρθην	ἐγήγεργκα ἐγρήγορα	ἐγήγεργμαι	ἐγερω̄	vække, vågne
ἐγκ-	<i>se φέρω</i>					
ἐγρ-	<i>se ἐγείρω</i>					
ἐδ-	<i>se ἐσθίω</i>					
ἐθέλω θέλω	ἠθέλησα		ἠθέληκα		ἐθελήσω θελήσω	ville
ἐια-	<i>se ἐάω</i>					
ἐιδ-	<i>se ὀράω</i>					
εἰλ-	<i>se αἰρέω</i>					
εἰληγ-/εἰληχ-	<i>λαγχάνω</i>					
εἰληφ-	<i>se λαμβάνω</i>					
εἰλοχ-	<i>se λέγω</i>					
εἰμί					ἔσομαι	være
εἶμι	<i>(ἦλθον)</i>					
εἶπ-/εἶρη-	<i>se φημί, se også 7.12.</i>					
εἶργω (ἔργω)	εἶρξα			εἶργμαι	εἶρξω	udelukke
εἰσ-	<i>se οἶδα, se også 7.12.6</i>					
εἰσ-	<i>se ἴημι, se også 7.12.1-4, eller ἴζω</i>					
εἶχ-	<i>se ἔχω</i>					
έλ-	<i>se αἰρέω</i>					
ἐλαύνω	ἤλασα	ἤλαθην	ἐλήλακα	ἐλήλαμαι	ἐλώ ἐλάσω	drive, rejse
ἐλευσ-/ἐληλυθ-/ἐλθ-	<i>se ἔρχομαι</i>					
ἔλκω (εἰλκ-) ἐλκύω/ -εω	εἴλξα εἴλκυσα	εἴλκυσθην	εἴλυκα	εἴλκυσμαι	ἔλξω	trække
ἐνεγκ-/ἐνηνεγκ-/ἐνηνοχ-	<i>se φέρω</i>					
ἐννυμι	-ἔσα			-ἔσμαι	-ἔσομαι	iklæde
ἐξ-	<i>se ἔχω</i>					
ἐπίσταμαι		ἠπιστήθην			ἐπιστήσομαι	forstå
ἔπομαι	ἔσπόμεν				ἔψομαι	følge
ἐρ-	<i>se φημί, se også 7.12.5, eller ἐρωτάω</i>					

imperf.præs. opslagsform	aorist præt.	aor. præt. passiv	perf. præs. akt.	perf. præs. med.	fut. ind.	betydning
ἔρδω	ἔρρεξα	(ῥέχθεις)	ἔοργα (prt. ἔώργειν)		ἔρξω, ῥέξω	gøre
ἔρρηγ-/ἔρρωγ-	<i>se ρήγνυμι</i>					
ἔρχομαι	ἦλθον		ἔλήλυθα		ἐλεύσομαι	komme, gå
ἔρωτάω	ἠρώμην		ἠρώτηκα		ἔρωτήσω	spørge
ἔσ-	<i>se εἰμί, se også 7.12.5</i>					
ἔσθίω	ἔφαγον		ἔδήδοκα	ἔδήδεσμαι	ἔδομαι	spise
ἔσπ-	<i>se ἔπομαι</i>					
ἔστ-/ἔστω-	<i>ἴστημι, se også 7.12.1-4</i>					
ἔσχ-	<i>se ἔχω</i>					
εὐρίσκω	ἠύρον εὐρον	εὐρέθην	εὐρήκα	εὐρήμαι	εὐρήσω	finde
ἔχω, ἴσχω imperf. εἶχον	ἔσχον	ἔσχέθην	ἔσχηκα	ἔσχημαι	ἔξω, σχήσω	have
ἔωγ-	<i>se οἴγνυμι</i>					
ἔωρακ-/ἔωραμ-	<i>se ὀράω</i>					
ἔωσ-	<i>se ὠθέω</i>					
ἦγαγ-/ἦγμ-	<i>se ἄγω</i>					
ἦδ-	<i>se οἶδα, se også 7.12.</i>					
ἦδομαι		ἦσθην			ἦσθήσομαι	glædes
ἦμμ-	<i>se ἄπτω</i>					
ἦχα-/ἦχθ-	<i>se ἄγω</i>					
θε-/θη-	<i>τίθημι, se også 7.12.1-4</i>					
θνησκω	ἔθανον		τέθνηκα		θανοῦμαι	dø
θραμ-/θρεφ-/θρεψ-	<i>se τρέφω</i>					
θρώσκω	ἔθορον				θοροῦμαι	springe
ἰ-/ἰε-	<i>εἶμι, se også 7.12.5</i>					
ἰδ-	<i>se ὀράω eller οἶδα, se også 7.12.6</i>					
ἴημι	ἴηκα	εἴθην	εἴκα	εἴμαι	ἴσω	sende
ἰκνέομαι	ἰκόμην			ἴγμαι	ἴξομαι	komme
ἰσ-	<i>se οἶδα, se også 7.12.6</i>					
ἴστημι	ἔστησα ἔστην	ἑστάθην	ἔστηκα	ἑσταμαι	στήσω	stille, (stå)
ἰσχ-	<i>se ἔχω</i>					
καλέω	ἐκάλεσα	ἐκλήθην	κέκληκα	κέκλημαι	καλέσω καλῶ	kalde
κάμνω	ἔκαμον		κέκμηκα		καμῶ	være træt/syg
κάω, καίω	ἔκαυσα	ἐκαύθην ἐκάην	κέκαυκα	κέκαυμαι	καύσω	bænde
κεράννυμι	ἐκέρασα	ἐκράθην	κέκρακα	κέκραμαι	κεράσω	blande
κλάζω	ἔκλαγξα		κέκλαγγα		κεκλάγξομαι	skrigte
κλαίω	ἔκλαυσα			κέκλαυμαι	κλαύσομαι	græde
κλη-	<i>se καλέω</i>					
κτάομαι		ἐκτήθην		κέκτημαι ἔκτημαι		erhverve sig
κτείνω	ἔκτεινα ἔκτανον		ἔκτανα ἔκτονα		κτενῶ	dræbe
λαγχάνω	ἔλαχον	ἐλήχθην	εἴληχα	εἴληγμαι	λήξομαι	få ved lod
λαμβάνω	ἔλαβον	ἐλήφθην	εἴληφα	εἴλημμαι	λήψομαι	tage

imperf.præs. (opslags- form)	aorist præt.	aor. præt. passiv	perf. præs. akt.	perf. præs. med.	fut. ind.	betydning
λανθάνω	ἔλαθον		λέληθα	λέλησμαι	λήσω	være skjult
λέγω	ἔλεξα	ἐλέχθην ἐλέγην	λέλεχα εἴλοχα	λέλεγμαι εἴλεγμαι	λέξω	sige, (vælge)
λείπω	ἔλιπον	ἐλείφθην	λέλοιπα	λέλειμμαι	λείψω	forlade
μαίνομαι		ἐμάνην	μέμηνα		μανοῦμαι	være gal
μανθάνω	ἔμαθον		μεμάθηκα		μαθήσομαι	lære
μεμβλωκ-	(βλώσκω)					
μένω	ἔμεινα		μεμνήκα		μενῶ	forblive
μ(ε)ίγνυμι	ἔμειξα	ἐμίγην	μέμ(ε)ιχα	μέμ(ε)ιγμαι	μ(ε)ίξω	blande
μολ-	(βλώσκω)					
νέμω	ἔνειμα	ἐνεμήθην	νενέμηκα	νενένημαι	νεμῶ	dele
οἶγνυμι, prt. ἔωγον	ἔωξα	ἐώχθην	ἔωχα	ἔωγμαι	οἶξω	åbne
			οἶδα		εἶσομαι	vide
οἶομαι οἶμαι	οἶσάμην	ᾤήθην			οἰήσομαι	мене
οἶσ-	<i>se φέρω</i>					
ὄλλυμι	ᾤλεσα		ὄλωλεκα		ὄλῶ	ødelægge
ὄλλυμαι	ὄλόμην		ὄλωλα		ὄλοῦμαι	dø
ὄμνυμι	ᾤμοσα	ᾤμό(σ)θην	ὀμώμοκα	ὀμώμομαι	ὀμοῦμαι	sværge
ὀνίνημι	ᾤνησα ᾤνήμην	ᾤνήθην			ὀνήσω	gavne
ὀράω, præt ἔώρων	εἶδον	ᾤφθην	ἔώρακα	ᾤμμαι ἔώραμαι	ὄψομαι	se
ὀργ-	<i>se ἔρδω</i>					
ὀφ-/ὀψ-	<i>se ὀράω</i>					
πάσχω	ἔπαθον		πέπονθα		πείσομαι	lide
πείθω	ἔπεισα		πέπεικα		πεισώ	overtale
πείθομαι	ἐπιθόμην	ἐπέισθην	πέποιθα	πέπεισομαι	πεισομαι	adlyde
πες-	<i>se πίπτω</i>					
πέτομαι	ἐπτόμην ἔπτην		πέπτηκα	πεπότῃμαι	πτήσομαι	flyve
πευσ-	<i>se πυνθάνομαι</i>					
πήγνυμι	ἔπηξα	ἐππήχθην ἐπάγην	πέπηγα	πέπηγμαι	πήξω	fæste
πίνω	ἔπιον	ἐπόθην	πέπωκα	πέπομαι	πίομαι πιούμαι	drikke
πίπτω	ἔπεσον		πέπτωκα		πεσοῦμαι	falde
πυνθάνομαι	ἐπυθόμην			πέπυσμαι	πεύσομαι	erfare
ρέω	ἔρρευσα	ἐρρούην	ἐρρούηκα			flyde
ρή-	<i>se φημί, se også 7.12.5</i>					
ρήγνυμι	ἔρρηξα	ἐρράγην	ἔρρωγα		ρήξω	bryde
σπ-	<i>se ἔπομαι</i>					
σπένδω	ἔσπεισα	ἐσπέισθην	ἔσπειακα	ἔσπεισομαι	σπεισώ	udgyde
στα-/στη-	<i>se ἴσθημι, se også 7.12.1-4</i>					
στέλλω	ἔστειλα	ἐστάλ(θ)ην	ἔσταλκα	ἔσταλμαι	στελῶ	stille
στρέφω	ἔστρεψα	ἐστρέφθην ἐστράφην	ἔστροφα	ἔστραμμαι	στρέψω	vende

imperf.præs. (opslags- form)	aorist præt.	aor. præt. passiv	perf. præs. akt.	perf. præs. med.	fut. ind.	betydning
σχ-/σχη-	<i>σε ἔχω, (eller ὑπισχνέομαι)</i>					
τάττω	ἔταξα	ἐτάχθην ἐτάγην		τέταγμαι	τάξω	ordne
ταφ-	<i>(θάπτω)</i>					
τεικ-/τεισ-	<i>(τίνω)</i>					
τείνω	ἔτεινα	ἐτάθην	τέτακα	τέταμαι	τενῶ	strække
τεκ-/τεξ-	<i>σε τίκτω</i>					
τέμνω	ἔτεμον ἔταμον	ἐτμήθην	τέτμηκα	τέτμημαι	τεμῶ	skære
τέρω	ἔτεροψάμην ἔταροπόμην	ἐτέροφθην ἐτάρροφθην				glæde sig
τίθημι	ἔθηκα	ἐτέθην	τέθηκα	κεῖμαι	θήσω	sætte
τίκτω	ἔτεκον	ἐτέχθην	τέτοκα	τέτεγμαι	τέξω τέξομαι	føde
τμη-	<i>σε τέμνω</i>					
τοκ-	<i>σε τίκτω</i>					
τρέπω	ἔτρεψα ἔτραπον	ἐτρέφθην ἐτράπην	τέτροφα τέτραφα	τέτραμμαι	τρέψω	vende
τρέφω	ἔθρεψα	ἐτρέφθην ἐτράφην	τέτροφα	τέθραμμαι	θρέψω	ernære
τρέχω	ἔδραμον		δεδράμηκα		δραμοῦμαι	løbe
τρη-	<i>(τετραίνω, τιτράω)</i>					
τρω-	<i>(τιτρώσκω)</i>					
τυγχάνω	ἔτυχον	ἐτεύχθην	τετύχηκα	τέτευγμαι	τεύξομαι	træffe, faktisk være
φαγ-	<i>σε ἐσθίω</i>					
φέρω	ἤνεγκα ἤνεγκον	ἤνέχθην	ἐνήνοχα	ἐνήνεγμαι	οἶσω	bære
φεύγω	ἔφυγον		πέφευγα		φεύξομαι φευξοῦμαι	flygte
φημί	εἶπον ἔφησα	ἐρορήθην	εἶρηκα	εἶρημαι	ἐρῶ, φήσω	sige
φθάνω	ἔφθασα		ἔφθακα		φθήσομαι	komme i forkøbet
φθείρω	ἔφθειρα	ἐφθάρην	ἔφθαρκα ἔφθορα	ἔφθαρμαι	φθερῶ	ødelægge
χέω	ἔχεα	ἐχύθην	κέχυκα	κέχυμαι	χέω	hælde
ῶθέω	ἔωσα	ἐώσθην	ἔωκα	ἔωσμαι	ῶθήσω, ῶσω	støde bort
ὠνέομαι	ἐπριάμην	ἔωνήθην		ἔώνημαι	ὠνήσομαι	købe

7.12.1 De fire μ-verb i imperfektiv aktiv (for perfektiv og futurum se oversigten 7.11)

AKTIV imperfektiv	MODUS	indikativ		konjunktiv	optativ*	imperativ	infinitiv	participium
		praesens	praeteritum					
δίδωμι giver	1.p.sg.	δίδωμι	ἔδιδουν	διδῶ	διδοίην	δίδου/δίδοθι	διδόναι	διδούς - όντος διδούσα - ούσης διδόν - όντος
	2.p.sg.	δίδως	ἔδιδους	διδῶς	διδοίης	δίδου		
	3.p.sg.	δίδωσι(ν)	ἔδιδου	διδῶ	διδοίῃ	διδότω		
	1.p.pl.	δίδομεν	ἔδιδομεν	διδῶμεν	διδοίμεν	δίδοτε		
	2.p.pl.	δίδοτε	ἔδίδοτε	διδῶτε	διδοίτε	δίδοτε		
	3.p.pl.	διδάσσι(ν)	ἔδίδοσαν	διδῶσι(ν)	διδοίεν	διδόντων		
ἵημι sender	1.p.sg.	ἵημι	ἴην/ἴειν	ἴῶ	ἴειν	ἴεναί	ἴέναι	ἴείς - έντος ἴεῖσα - εἰσης ἴέν - έντος
	2.p.sg.	ἴης	ἴεις	ἴῆς	ἴειῆς	ἴει/ἴεθι		
	3.p.sg.	ἴησι(ν)	ἴει	ἴῆ	ἴειῆ	ἴέτω		
	1.p.pl.	ἴεμεν	ἴεμεν	ἴῶμεν	ἴειμεν	ἴετε		
	2.p.pl.	ἴετε	ἴετε	ἴῆτε	ἴειτε	ἴετε		
	3.p.pl.	ἴασσι(ν)	ἴεσαν	ἴῶσι(ν)	ἴειεν	ἴέντων		
ἵστημι stiller/står	1.p.sg.	ἵστημι	ἴστην	ἵσῶ	ἵσταίην	ἵστανάι	ἵστανάι	ἵστάς - άντος ἵσταῖσα - άσης ἵσταν - άντος
	2.p.sg.	ἵστης	ἴστης	ἵσῆς	ἵσταίης	ἵστη/ἵσταθι		
	3.p.sg.	ἵστησι	ἴστη	ἵσῆ	ἵσταίῃ	ἵστάτω		
	1.p.pl.	ἵσταμεν	ἴσταμεν	ἵσῶμεν	ἵσταίμεν	ἵστατε		
	2.p.pl.	ἵστατε	ἴστατε	ἵσῆτε	ἵσταίτε	ἵστατε		
	3.p.pl.	ἵστασσι(ν)	ἴστασαν	ἵσῶσι(ν)	ἵσταίεν	ἵσάντων		
τίθημι sætter	1.p.sg.	τίθημι	ἐτίθην	τιθῶ	τιθειήν	τίθενάι	τίθενάι	τιθείς - έντος τιθειῖσα - εἰσης τιθέν - έντος
	2.p.sg.	τίθης	ἐτίθεις	τιθῆς	τιθειῆς	τίθει/τίθειτι		
	3.p.sg.	τίθησι	ἐτίθει	τιθῆ	τιθειῆ	τιθέτω		
	1.p.pl.	τίθεμεν	ἐτίθεμεν	τιθῶμεν	τιθειίμεν	τίθειτε		
	2.p.pl.	τίθετε	ἐτίθετε	τιθῆτε	τιθειίτε	τίθειτε		
	3.p.pl.	τιθέασσι(ν)**	ἐτίθεσαν	τιθῶσι(ν)	τιθειείεν	τιθέντων		

* findes også i attisk optativ med mærket -ειη-, -αιη- og -οιη-.

7.12.2 De fire μι-verbler i imperfektiv medium

MEDIUM	MODUS	indikativ		konjunktiv	optativ	imperativ	infinitiv	participium		
		praesens	praeteritum							
δίδωμι	1.p.sg.	δίδωμαι	ἔδιδόμην	διδῶμαι	διδοίμην	δίδοσο	διδόσθαι	διδόμενος - ου διδομένη - ης διδόμενον - ου		
	2.p.sg.	δίδοσαι	ἔδιδου	διδῶ	διδούο	δίδοσθω				
	3.p.sg.	δίδοται	ἔδιδουτο	διδώται	διδούτο	δίδοσθε				
	1.p.pl.	διδόμεθα	ἔδιδόμεθα	διδώμεθα	διδοίμεθα	δίδοσθε				
	2.p.pl.	δίδοσθε	ἔδιδουθε	διδῶσθε	διδούσθε	δίδοσθων				
	3.p.pl.	δίδονται	ἔδιδοντο	διδῶνται	διδούντο					
	1.p.sg.	ἴεμαι	ἴεμην	ἴῶμαι	ἰοίμην*	ἴεσο/ἴου			ἴεσθαι	ἴέμενος - ου ἰεμένη - ης ἰέμενον - ου
	2.p.sg.	ἴεσαι	ἴεσο	ἴῃ	ἰούο	ἴεσθω				
	3.p.sg.	ἴεται	ἴετο	ἴῃται	ἰούτο	ἴεσθε				
1.p.pl.	ἰέμεθα	ἴεμεθα	ἴῶμεθα	ἰοίμεθα	ἴεσθε					
2.p.pl.	ἴεσθε	ἴεσθε	ἴῃσθε	ἰούσθε	ἴεσθων					
3.p.pl.	ἴενται	ἴεντο	ἴῶνται	ἰοῦντο						
1.p.sg.	ἴσταμαι	ἰστάμην	ἰσῶμαι	ἰσταίμην	ἴστασο/ἴστω	ἴστασθαι	ἰστάμενος - ου ἰσταμένη - ης ἰστάμενον - ου			
2.p.sg.	ἴστασαι	ἴστασο	ἰστή	ἰστούο	ἴστασθω					
3.p.sg.	ἴσταται	ἴστατο	ἰστήται	ἰστούτο	ἴστασθε					
1.p.pl.	ἰστάμεθα	ἰστάμεθα	ἰστώμεθα	ἰσταίμεθα	ἴστασθε					
2.p.pl.	ἴστασθε	ἴστασθε	ἰστήσθε	ἰστούσθε	ἴστασθων					
3.p.pl.	ἴστανται	ἴσαντο	ἰσῶνται	ἰστούντο						
1.p.sg.	τίθεμαι	ἐτίθεμην	τιθῶμαι	τιθείμην	τίθεσο/τίθου			τίθεσθαι	τιθέμενος - ου τιθεμένη - ης τιθέμενον - ου	
2.p.sg.	τίθεσαι	ἐτίθεσο	τιθῃ	τιθείο	τίθεσθω					
3.p.sg.	τίθεται	ἐτίθετο	τιθῃται	τιθείτο	τίθεσθε					
1.p.pl.	τιθέμεθα	ἐτιθέμεθα	τιθώμεθα	τιθείμεθα	τίθεσθε					
2.p.pl.	τίθεσθε	ἐτίθεσθε	τιθῃσθε	τιθείσθε	τίθεσθων					
3.p.pl.	τίθενται	ἐτίθεντο	τιθῶνται	τιθείντο						

7.12.3 De fire μ-verb i aorist aktiv

AKTIV	MODUS	indikativ		konjunktiv	optativ*	imperativ	infinitiv	participium	
		praesens	praeteritum						
αορίστος	1.p.sg.		ἔδωκα	δῶ	δοίην	δός	δοῦναι	δούς	
	2.p.sg.		ἔδωκας	δῶς	δοίης	δός		- όντος	
	3.p.sg.		ἔδωκε(ν)	δῶ	δοίῃ	δός		δούσα	
	1.p.pl.		ἔδομεν	δῶμεν	δοίμεν	δότε		- ούσης	
	2.p.pl.		ἔδοτε	δῶτε	δοῖτε	δόντων		δόν	
	3.p.pl.		ἔδοσαν	δῶσι(ν)	δοῖεν			- όντος	
	1.p.sg.		ἔηκα	ἦ	εἴην	εἶναι			εἶς
	2.p.sg.		ἔηκας	ἦς	εἴης		ἕς		έντος
	3.p.sg.		ἔηκε(ν)	ἦ	εἴῃ		ἔτω		εἶσα
ἰσθημι	1.p.pl.		εἴμεν	ῶμεν	εἴμεν			εἴσης	
	2.p.pl.		εἴτε	ἦτε	εἴτε	ἔτε		έν	
	3.p.pl.		εἴσαν	ῶσι(ν)	εἴεν	έντων		έντος	
	1.p.sg.		ἔστην	στῶ	σταίην	στήθι	στήναι	στάς	
	2.p.sg.		ἔστης	στῆς	σταίης	στήθι		- άντος	
	3.p.sg.		ἔστη	στή	σταίῃ	στήτω		στάσα	
	1.p.pl.		ἔστημεν	στῶμεν	σταῖμεν	στήτε		- άσης	
	2.p.pl.		ἔστητε	στήτε	σταῖτε	στήτε		σταν	
	3.p.pl.		ἔστησαν	στῶσι(ν)	σταῖεν	στάτων		- άντος	
τίθημι	1.p.sg.		ἔθηκα	θῶ	θείην		θεῖναι	θεῖς	
	2.p.sg.		ἔθηκας	θῆς	θείης	θές		- έντος	
	3.p.sg.		ἔθηκε(ν)	θῆ	θείῃ	θέτω		θεῖσα	
	1.p.pl.		ἔθεμεν	θῶμεν	θεῖμεν	θέτε		- εἴσης	
	2.p.pl.		ἔθετε	θῆτε	θεῖτε	θέτε		θέν	
	3.p.pl.		ἔθεσαν	θῶσι(ν)	θεῖεν	θέντων		- έντος	

* findes også i attisk optativ med mærket -ειη-, -αιη- og -ουη-.

** findes også i σ-aorist: ἔστησα 'stillede' (modsat ἔστη 'stod').

7.12.4 De fire μ-verbs i aorist medium

MEDIUM	MODUS	indikativ		konjunktiv	optativ	imperativ	infinitiv	participium	
		praesens	praeteritum						
αοριστή	1.p.sg.		ἔδομην	δῶμαι	δοίμην		δόσθαι	δόμενος	
	2.p.sg.		ἔδου	δῶ	δοῖο	δοῦ		- ου	
	3.p.sg.		ἔδοτο	δῶται	δοῖτο	δόσθω		δομένη	
	1.p.pl.		ἔδομεθα	δώμεθα	δοίμεθα			- ης	
	2.p.pl.		ἔδοσθε	δῶσθε	δοῖσθε	δόσθε		δόμενον	
	3.p.pl.		ἔδοντο	δῶνται	δοῖντο	δόσθων		- ου	
	1.p.sg.		ἔμην	ἔμμαι	εἴμην	εἴμην		ἔσθαι	ἔμενος
	2.p.sg.		εἶσο	ἦ	εἶσο	οὔ			- ου
	3.p.sg.		εἶτο	ἦται	εἶτο	ἔσθω			ἐμένη
1.p.pl.		ἔμεθα	ώμεθα	εἴμεθα				- ης	
2.p.pl.		εἶσθε	ἦσθε	εἶσθε	ἔσθε			ἔμενον	
3.p.pl.		εἶντο	ῶνται	εἶντο	ἔσθων			- ου	
ἰσθητή			ἔστησάμην						
			osv.						
τιθητή	1.p.sg.		ἔθέμην	θῶμαι	θείμην		θέσθαι	θέμενος	
	2.p.sg.		ἔθου	θῆ	θείο	θοῦ		- ου	
	3.p.sg.		ἔθετο	θῆται	θείτο	θέσθω		θεμένη	
	1.p.pl.		ἔθέμεθα	θώμεθα	θείμεθα			- ης	
	2.p.pl.		ἔθεσθε	θῆσθε	θείσθε	θέσθε		θέμονον	
	3.p.pl.		ἔθεντο	θῶνται	θείντο	θέσθων		- ου	

7.12.5 εἶμι, εἶμι, φημί i imperfektiv (øvrige former se oversigten 7.11)

AKTIV imperfektiv	MODUS	indikativ		konjunktiv	optativ	imperativ	infinitiv	participium
		præsens	præteritum					
εἶμι er	1.p.sg.	εἶμι	ἦν / ἦ	ᾶ	εἶην	ἴσθι	εἶναι	ῶν
	2.p.sg.	εἶ	ἦσθα / ἦς	ἦς	εἶης	ἔστω		ὄντος
	3.p.sg.	εἰστί(ν)	ἦν	ἦ	εἶη			οὔσα
	1.p.pl.	εἰσμέν	ἦμεν	ᾶμεν	εἶμεν/εἶμεν			οὔσης
	2.p.pl.	εἰστέ	ἦτε / ἦστε	ἦτε	εἶτε/εἶτε	ἔστε		ὄν
	3.p.pl.	εἰσί(ν)	ἦσαν	ᾶσι(ν)	εἶσαν/εἶεν	ἔστω(σα)ν		ὄντος
	1.p.sg.	εἶμι	ἦειν ἦα	ἦω	ἦοιμι		ἴεναι	ἰών
	2.p.sg.	εἶ	ἦεις/ἦεισθα	ἦς	ἦοις	ἴθι		ἰόντος
	3.p.sg.	εἰσί(ν)	ἦει / ἦειν	ἦη	ἦοι	ἴτω		ἰούσα
φημί siger	1.p.pl.	ἴμεν	ἦμεν	ἴωμεν	ἴοιμεν			ἰούσης
	2.p.pl.	ἴτε	ἦειτε	ἴητε	ἴοιτε	ἴτε		ἰόν
	3.p.pl.	ἴασι(ν)	ἦ(ε)σαν	ἴωσι(ν)	ἴοιεν	ἰώντων		ἰόντος
	1.p.sg.	φημί	ἔφην	φῶ	φαίην	φαθί	φάναι	φάς
	2.p.sg.	φής	ἔφησθα*	φῆς	φαίης	φαθί		φάντος
	3.p.sg.	φησί(ν)	ἔφη	φῆ	φαίη	φάτω		φᾶσα
	1.p.pl.	φαμέν	ἔφαμεν	φῶμεν	φαίμεν / -ιη-	φάτε		φάσης
	2.p.pl.	φατέ	ἔφατε	φῆτε	φαῖτε / -ιη-	φάτε		φάν
	3.p.pl.	φασί(ν)	ἔφασαν	φῶσι(ν)	φαῖεν / -ιη-	φάντων		φάντος

* findes også i formen ἔφης.

7.12.6 δέδουκα (δέδιω) og οἶδα i perfektiv

AKTIV perfektiv	MODUS	indikativ		konjunktiv	optativ	imperativ	infinitiv	participium	
		praesens	praeteritum						
δέδουκα (δέδιω) frygter	1.p.sg.	δέδουκα*	ἔδεδούκη**	δέδιω	δεδιείην	δέδιθι	δεδιέναι / δεδοικέναι	δεδιώς - ότος δεδιῶια - υίας δεδιός - ότος	
	2.p.sg.	δέδουκας*	ἔδεδούκης**	δεδιῆς	δεδιείῃ				
	3.p.sg.	δέδουκε*	ἔδεδούκει**	δεδιῆ	δεδιείῃ				
	1.p.pl.	δέδιμεν	ἔδεδίμεν	δεδιῶμεν	δεδιείμεν				
	2.p.pl.	δέδιτε	ἔδέδιτε	δεδιῆτε	δεδιείτε				
	3.p.pl.	δέδιασι(v)	ἔδέδιασαν**	δεδιῶσι(v)	δεδιείεν				
	οἶδα ved	1.p.sg.	οἶδα	ἤδη / ἤδριν	εἶδῶ	εἰδείην	ἴσθι	εἰδέναι	εἰδώς - ότος εἰδῶια - υίας εἰδός - ότος
		2.p.sg.	οἶσθα	ἤσθα/ ἤρεις	εἰδῆς	εἰδείῃς			
		3.p.sg.	οἶδε	ἤρει(v)	εἰδῆ	εἰδείῃ	ἴστω		
1.p.pl.		ἴσμεν	ἤσμεν/ἤδε-	εἰδῶμεν	εἰδείμεν				
2.p.pl.		ἴστε	ἤστε / ἤδε-	εἰδῆτε	εἰδείτε	ἴσθε			
3.p.pl.		ἴασι(v)	ἤσαν / ἤδε-	εἰδῶσι(v)	εἰδείεν	ἴστων			

* findes også i formerne: δέδια, δέδιας, δέδιε(v)

** findes også i formerne: ἔδεδῆ, ἔδεδῆς, ἔδεδῆι, ἔδεδῆιαι, ἔδεδῆισαν

8 Numeralier

På græsk findes numeralier (talord) i mængdetal ('en, to, tre, ..') og ordenstal ('første, anden, tredje, ...'). Begge slags tal kan på græsk angives med bogstaver efterfulgt af apostrof. Blandt mængdetallene bøjes kun ordene for én, to, tre og fire (se nedenfor). Alle ordenstallene bøjes som adjektiver efter 1.-2. deklination, se 3.2-1.

8.1 Oversigt over numeralier

arabisk tal	græsk tal	mængdetal	ordenstal
1	α'	εἷς, μία, ἓν	πρῶτος
2	β'	δύο	δεύτερος
3	γ'	τρεις, τρία	τρίτος
4	δ'	τέτταρες, τέτταρα	τέταρτος
5	ε'	πέντε	πέμπτος
6	ς'	ἕξ	ἕκτος
7	ζ'	ἑπτὰ	ἕβδομος
8	η'	ὀκτώ	ὄγδοος
9	θ'	ἐννέα	ἐννατος
10	ι'	δέκα	δέκατος
11	ια'	ἑνδεκα	ἐνδέκατος
12	ιβ'	δώδεκα	
13	ιγ'	τρεις καὶ δέκα	
14	ιδ'	τετταρακαίδεκα	
15	ιε'	πεντεκαίδεκα	
16	ις'	έκκαίδεκα	
17	ιζ'	ἑπτακαίδεκα	
18	ιη'	ὀκτωκαίδεκα	
19	ιθ'	ἐννεακαίδεκα	
20	κ'	εἴκοσι(ν)	εἰκοστός
21	κα'	εἴκοσι(ν) εἷς, μία, ἓν	εἰκοστός πρῶτος
22	κβ'	εἴκοσι(ν) δύο	
30	λ'	τριακοντα	τριακοστός
40	μ'	τετταράκοντα	τεττατακοστός
50	ν'	πεντήκοντα	πεντηκοστός
60	ξ'	ἑξήκοντα	ἑξηκοστός
70	ο'	ἑβδομήκοντα	ἑβδομηκοστός
80	π'	ὀγδοήκοντα	ὄγδοηκοστός
90	ς'	ἐνενήκοντα	ἐνενηκοστός
100	ρ'	ἑκατόν	ἑκατοστός
200	σ'	διακόσιοι	διακοσιοστός
300	τ'	τριακόσιοι	
400	υ'	τετρακόσιοι	
500	φ'	πεντακόσιοι	

600	χ'	ἑξακόσιοι	
700	ψ'	ἑπτακόσιοι	
800	ω'	ὀκτακόσιοι	
900	Ϟ	ἑνακόσιοι	
1000	,α	χίλιοι	χιλιοστός
10000	ἄ	μύριοι	μυριοστός

8.2 Bøjning af mængdetal (1, 2, 3 og 4)

1	mask	fem	neutr		2	mask/fem/neutr
nom	εἷς	μία	ἓν			δύο
akk	ἕνα	μίαν	ἓν			δύο
gen	ἑνός	μιᾶς	ἑνός			δυοῖν
dat	ἐνί	μιᾷ	ἐνί			δυοῖν

3	mask	fem	neutr
nom akk		τρεις	τρια
gen		τριῶν	
dat		τρισί(ν)	

4	mask	fem	neutr
nom		τέτταρες	τέτταρα
akk		τέτταρας	τέτταρα
gen		τεττάρων	
dat		τέτταρσι(ν)	

9 Præpositioner

Præpositioner (forholdsord) er ord der altid er efterfulgt af en styrelse (et substantiv eller et pronomen). På græsk står styrelsen i en af tre kasus: akkusativ, genitiv eller dativ. Nogle præpositioner kan være efterfulgt af én kasus, andre af to eller alle tre kasus.

Præpositioner der kun kan være efterfulgt af én kasus er:

ἅμα	sammen med (m.dat.)
ἀμφί	om, omkring, omtrent (m.akk.)
ἀνά (ἀν')	op på, hen over (m.akk.)
ἀντί	i stedet for, over for (m.gen.)
ἀπό (ἀπ', ἀφ')	væk fra (m.gen.)
εἰς/ές	til, ind i, indtil (m.akk.)
ἐκ/έξ	ud af, ud fra (m.gen.)
ἐν	i, på, blandt (m.dat.)
ἐνεκα	på grund af (m.gen.)
πρό	foran, før, frem for (m.gen.)
σύν/ξύν	sammen med (m.dat.)
ώς	hen hos, til (m.akk.)

Præpositioner der kan tage to eller tre kasus er de følgende. Bemærk at præpositionens betydning varierer efter hvilken kasus den er efterfulgt af:

Præposition	m. akkusativ	m. genitiv	m. dativ
διά (δί')	på grund af	gennem, ved hjælp af	
ἐπί (ἐπ', ἐφ')	op på, hen imod	på, ved	ved, på grundlag af
κατά (κατ', καθ')	hen imod, langs med, på den tid, i overensstemmelse med	ned ad, imod	
μετά (μετ', μεθ')	efter	sammen med	
παρά (παρ')	langs med, hen til, i forhold til	fra, af	ved, hos, henne hos
περί	rundt om	vedrørende	rundt på
πρός	hen til, over for, i forhold til	på (nogens) side	hos, ved, foruden
ὑπέρ	over, ud over	oven over, til bedste for, i stedet for	
ὑπό (ὑπ', ὑφ')	ind under, hen imod (om tid)	under, på grund af, samtidig med, af (agens i forb. m. pass.)	nedenfor

10 Konjunktioner

Konjunktioner (bindeord) findes i stort tal på græsk. Traditionelt henregnes en stor del af konjunktionerne til en særlig ordklasse, de såkaldte partikler. I denne grammatik vil alle ord der ud fra deres betydning må anses for at være konjunktioner, gå under betegnelsen konjunktioner.

Konjunktioner kan inddeles i to grupper, parataktiske (sideordnende) og hypotaktiske (underordnende).

10.1 Parataktiske konjunktioner

De parataktiske (sideordnende) konjunktioner forbinder to ord, ordgrupper eller sætninger på samme niveau (sideordner dem). På græsk findes følgende parataktiske konjunktioner (* angiver at ordet ikke kan stå som nummer ét i sætningen, men som nummer to i sin sammenhæng):

Græsk	Betydning
καί, τε*	og (gentaget: både ... og)
οὐδέ, μηδέ	og ikke
οὔτε ... οὔτε, μήτε ... μήτε	hverken ... eller
ἢ	eller (gentaget: hverken ... eller)
ἀλλά	men
δέ*	men, og
μέν* ... δέ*	på den ene side ... på den anden side, dels ... dels, ..., men ...
γάρ*	for, thi, nemlig
ὥστε	derfor
οὖν*	altså
ἄρα*	altså

10.2 Hypotaktiske konjunktioner

De hypotaktiske (underordnende) konjunktioner er konjunktioner der indleder ledsætninger. De kan inddeles i dem der indleder adverbielle ledsætninger, og dem der indleder substantiviske ledsætninger (se 15, 15.1 og 15.3). På græsk findes følgende:

	Græsk	Betydning
indleder adverbielle ledsætninger	διότι	fordi
	εἰ (ἐάν, ἄν, ἤν)	hvis
	ἐπεὶ	da, eftersom
	ἐπειδή	da, eftersom
	ἡνίκα	da
	ἵνα	for at
	καὶ εἰ (καὶ ἄν, καὶ ἤν)	selvom
	μή	for at ikke
	ὅποτε	da, når
	ὅπως	for at
	ὅτε	da, når
	ὅτι	fordi
	πρίν	førend
	ὡς	som, lige som, da, eftersom
	ὥσπερ	lige som
	ὥστε	sådan at
indleder substantiviske ledsætninger	εἰ	om
	διὰ τί	hvorfor
	ὅπως	hvordan, at
	ὅτι	at
	πότερον/πότερα ... ἢ	om ... eller
	πῶς	hvordan
	ὡς	at

Som man ser, optræder εἰ, ὅπως, ὅτι og ὡς i begge lister. Disse konjunktioner har således flere betydninger.

SYNTAKS

11 Sætningen og dens led

En sætning kan opdeles i forskellige led: verballed, subjekt, (direkte) objekt, indirekte objekt, subjekts- og objektsprædikat, og adverbialled. En helsætning indeholder mindst et verballed (som f.eks. i en sætning med imperativ 'Løb!'). På græsk kan ἔστω dog ofte være underforstået som verballed (kaldet ellipse). Modsat dansk gælder der ingen faste regler for ordstilling på græsk.

For at lette forståelsen af en græsk sætning er det nyttigt at bestemme den ledfunktion som ordene har i sætningen. Et led kan bestå af et enkelt eller af flere ord. Flere ord der tilsammen danner ét led kaldes et **syntagme**. I sætningen 'Han er tømrer' er 'han' subjekt. I sætningen 'Den høje mand er tømrer' er 'den høje mand' subjekt; de tre ord (den, høje, mand) udgør altså her et syntagme, der samlet set udgør subjektet i sætningen.

11.1 Verballed

Verballedet (udsagnsledet) i en sætning er et finit verbum, der kongruerer (passer i person og tal) med subjektet; på græsk har et subjekt i neutr.pl. dog som regel et verballed i 3. pers.sing. Er der to eller flere (sideordnede) verballed i en sætning, kan der være tale om flere sætninger:

Νικήρατος ἐσθίει, καὶ οἱ δοῦλοι πίνουσιν. Nikeratos spiser, og slaverne drikker.

Har to verballed samme subjekt, er der tale om én sætning med to parallelle verballed:

Νικήρατος ἐσθίει καὶ πίνει. Nikeratos spiser og drikker.

Enkelte verballed er upersonlige, dvs. de har intet subjekt har: ὕει det regner. Visse verber, der konstrueres med infinitiv eller akk.m.inf. (δεῖ αὐτὸν συνδειπνεῖν han skal spise med), kaldes ofte for upersonlige, men i virkeligheden er inf./akk.m.inf. subjekt i sætningen.

Dette gælder: δεῖ, δοκεῖ, ἔξεστι, πρέπει, χρή ("det er nødvendigt/passende at ...").

11.2 Subjekt

Subjektet (grundledet) i en helsætning er den størrelse der står for handlingen/tilstanden i verballedet. Subjektet for et finit verbum er et substantiv (eller andet) i nominativ, en ledsætning ('subjektssætning', se 15.1) eller akkusativ med infinitiv (se 12.4.4). Hvis det fremgår af sammenhængen hvem subjektet er, vil det på græsk normalt ikke være udtrykt, modsat en dansk sætning som altid har et subjekt (undtagen ved imperativ). Infinitte verber kan også have et udtrykt subjekt; disse subjekter vil enten stå i akkusativ (akk.m.inf., se 12.4.4) eller genitiv (abs.gen., se 12.4.3, 13.4.3 og 15.3); i sjældne tilfælde også dativ.

11.3 Direkte objekt (objekt)

Det direkte objekt (eller 'objektet', på dansk genstandsled) er den person, genstand eller sammenhæng, som verballedets handling er rettet mod. Kun visse verber kan tage objekt; disse verber kaldes transitive (f.eks. 'holde', 'se', 'elske', 'stille', 'lægge'). Verber der ikke kan tage objekt kaldes intransitive (f.eks. 'være', 'stå', 'ligge'). På dansk vil mange objekter være forsynet med præposition (f.eks. 'jeg ser på huset', hvor 'huset' er det logiske objekt); på græsk har objekter stort set aldrig præposition. Næsten alle objekter står på græsk i

akkusativ (se 13.3); enkelte verber har objektet i genitiv (se 13.4.2). Objektet kan dog også være en infinitiv eller en ledsætning (objektssætning, se 15.1). Visse verber på græsk kan have to objekter (se 13.3.1).

11.4 Indirekte objekt

Det indirekte objekt (hensynsledet) er den for hvem en handling udføres for, hvad enten det er til gavn eller til skade. På dansk markeres hensynsledet ved position (før objektet): 'Jeg giver hende bogen' 'Jeg fratager ham gevinsten'. På græsk står det indirekte objekt i dativ (se 13.5.1).

11.5 Subjektsprædikat

Subjektsprædikatet (omsagnsled til grundled) er det som et subjekt udnævnes til at være, hedde, kaldes eller synes: "Huset er grønt", 'Pigen hedder Antigone', 'Det synes svært' (i disse eksempler er hhv. 'grønt', 'Antigone' og 'svært' subjektsprædikater). På græsk står subjektsprædikatet gerne i nominativ (hvis det er et adjektiv, står det i samme køn, tal og kasus som subjektet); på moderne dansk står subjektsprædikatet ikke nominativ ('Det er mig'). Subjektsprædikatet kan også være i andre kasus, være et adverbium eller en præpositionsforbindelse (se 5 og 9).

11.6 Objektsprædikat

Objektsprædikatet (omsagnsled til genstandsled) er det som objektet gøres til vha. af verballedets handling: 'Hun maler huset grønt', 'De kalder pigen Antigone', 'Børnene finder det svært'. I disse sætninger er hhv. 'grønt', 'Antigone' og 'svært' objektsprædikater, de samme ord som ovenfor (11.5) var subjektsprædikater. På græsk er objektsprædikatet stort set altid i akkusativ (ligesom objektet).

11.7 Adverbialled

Adverbialled kan - som på dansk - bestå af et eller flere adverbier ('snart', 'meget snart', 'kun'), eller det kan være en præpositionsforbindelse ('om kort tid', 'i huset'). Eller det kan på græsk være en adverbial brug af akkusativ (se 13.3.2), genitiv (se 13.4.3) eller dativ (se 13.5.2). Endelig kan adverbialledet også være en ledsætning (adverbialsætning, se 15.3).

11.8 Tiltale

Tiltale er det eller de ord i en sætning der angiver hvem der tales til; tiltale markeres gerne med komma. 'Hør mig, gudinde'. Tiltale står på græsk i vokativ (ofte = nominativ, se 13.2).

11.9 Konjunktioner

Konjunktioner inddeles i parataktiske (sideordnende) og hypotaktiske (underordnende) konjunktioner (se også 10). Hypotaktiske konjunktioner markerer at det følgende er en ledsætning (se 10.2). Parataktiske konjunktioner sideordner enten ord eller ledsætninger der dermed danner et syntagma (dvs. at de sammen udgør ét led); eller også sideordner parataktiske konjunktioner sætninger, der dermed bliver til flere sætninger inden for samme helsætning (se ovenfor 11.1). I sidste tilfælde bliver det nødvendigt at definere konjunktionen som en selvstændig del af sætningen (se 10 og 16).

12 Verberne i sætningen

12.1 Brug af aspekt

Der findes på græsk tre aspekter: **imperfektiv**, **aurist** og **perfektiv**, samt et fjerde og lidt specielt, **futurum**, der betegner fremtid og ikke vil blive yderligere behandlet her.

Af de tre egentlige aspekter er imperfektiv og aurist langt de mest almindelige. Aspekt findes i mange andre sprog end græsk, bl.a. i de romanske sprog, og kender man reglerne herfra (f.eks. forskellen på passé simple/passé composé og imparfait), kan man overføre store dele af forståelsen herfra.

Kort for de tre aspekter gælder:

- imperfektiv betegner den (i fortællesammenhængen) uafsluttede, evt. gentagede handling
- aurist betegner den (i fortællesammenhængen) afsluttede handling
- perfektiv betegner den i (fortællingens) nutid afsluttede handling

Som det fremgår af beskrivelserne, er der ikke stor forskel på perfektiv og aurist, og det er da også ofte vanskeligt at bestemme forskellen, som ofte har mere med specifikke verber end med betydningen at gøre. Perfektiv vil især i infinite former ofte skulle oversættes på samme måde som et auristisk aspekt.

Da imperfektiv og aurist er langt de mest anvendte aspekter, vil der her blive gjort rede for deres indbyrdes relation. Fortæller man en historie i datid, vil man (ganske som på de romanske sprog) bruge en stadig vekslen mellem imperfektiv og aurist: imperfektiv vil blive brugt ved verber der betegner den generelle situation, tilbagevendende handlinger eller handlinger der i sammenhængen stadig står på. Verber der angiver enkelte afsluttede handlinger vil generelt være i aurist. I den følgende tekst er princippet forsøgt illustreret ved at angive om verberne i teksten på græsk ville have stået i imperfektiv (kursiv) eller aurist (fed).

Det *var* en smuk dag. Fuglene *sang* og solen *skinnede*. På torvet *stod* folk og *snakkede*. Nikeratos **gik** forbi grønsagshandlerne, der *falbød* deres varer. Han **gik** til tøjsælgerne, **købte** et sjal til sin kone og **gik**. På vej hjem *så* han nogle børn, der *legede* i søjlegangens skygge.

Som det ses af ovenstående tekst har vi på dansk også noget der ligner imperfektivt aspekt, for udtrykket 'stod og snakkede' (ligesom 'sad og tænkte' og lign.) er en måde på dansk at angive uafsluttet handling (jvnf. 'was thinking' på engelsk).

En (sjælden) undtagelse fra disse principper er den såkaldte **gnomiske aurist**, ordsprogs-aurist. I ordsprog bruges gerne aurist, også selvom aurist både angiver afsluttet handling og (ofte) datid. F.eks. i det epikuræiske motto $\lambda\acute{\alpha}\theta\epsilon\ \beta\acute{\iota}\omega\sigma\alpha\varsigma$ 'lev skjult'.

I præsens (nutid) er der på græsk kun et aspekt, nemlig imperfektiv. I fortællinger i nutid vil alle finite verber derfor stå i imperfektiv.

For de infinitte former gælder de samme regler, blot gælder aspektet nu ikke hele sætningen, men kun det infinitte verbs specifikke handling. I **infinitiv** (navnemåde, at-form) afgør aspektet om handlingen tænkes afsluttet eller uafsluttet/gentaget:

- Jeg vil *bruge* briller når jeg læser (imperfektiv)
- Jeg vil **købe** mig et hus (aorist)

Igen er imperfektiv uafsluttet/gentaget (her understreget vha. 'når jeg læser'), mens aorist afsluttet (ønsket er her at få købt huset).

I forbindelse med **participier** (tillægsformer) bliver aspekt på græsk en afgørende måde at styre en fortælling på. Sætningen 'åbnende døren så han morderen' vil med participiet i hhv. imperfektiv eller aorist få følgende betydninger:

- *åbnende* døren så han morderen
 ἀνοίγων (imperf. partc.) τὴν θύραν εἶδε τὸν φονέα
 mens han åbnede døren, så han morderen
- **åbnende** (= havende åbnet) døren så han morderen
 ἀνοιξας (aorist partc.) τὴν θύραν εἶδε τὸν φονέα
 da han havde åbnet døren, så han morderen

12.2 Brug af modus

På græsk har man følgende modi: indikativ, konjunktiv, optativ, imperativ, participium, infinitiv og verbaladjektiv (ang. sidste, se 7.8.1). Her gennemgås brugen af dem, opdelt i finitte (indikativ, konjunktiv, optativ, imperativ) og infinitte modi (participium, infinitiv).

12.3 Brug af finitte modi: indikativ, konjunktiv, optativ, imperativ

Imperativ bruges alene til ordrer, mens de øvrige finitte modi (indikativ, konjunktiv, optativ) kan bruges på forskellig vis, dels alene, dels i kombination med partiklen ἄν, se 5.3. Følgende skema giver en oversigt over betydningen af de forskellige modi:

Modus	hovedverbet (ikke i ledsætning)	i ledsætning
indikativ	udsagn	udsagn (efter εἰ i irrealis, se nedenf.)
indikativ præet. + ἄν	<i>irrealis</i> ("ville ... /ville have ..")	<i>irrealis</i> ("ville ... /ville have ..")
konjunktiv	1. tvivl 2. fælles opfordring 3. forbud	efter følgende konjunktioner: ἵνα, μή, ὅπως
konjunktiv + ἄν	-	<i>eventualis</i> (1. hyppigt 2. i fremtiden)
optativ	ønske (evt. i kombination med εἴθε "gid ...")	<i>oblik</i> (hoved-verbum i præet.) i: 1. indirekte tale 2. i stedet for eventualis eller anden opr. konj. (se nedenf.) (desuden bruges optativ i konditional-sætninger med hoved verbet i potentialis)
optativ + ἄν	<i>potentialis</i> ("kan/kunne ..")	<i>potentialis</i> ("kan/kunne ..")

Elksempler på finitte modi: hovedverber

Hovedverber i konjunktiv og optativ får følgende betydninger:

konjunktiv (hovedverber)	1. εἴπωμεν ἢ σιγῶμεν; 2. ἔλθωμεν 3. μὴ ἔλθῃς	skal vi tale eller tie? (tvivl) lad os gå (fælles opfordring) gå ikke! (forbud)
optativ (hovedverber)	(εἴθε) ἔλθοιεν	gid de måtte gå (ønske)

Ang. hovedverber i irrealis og potentialis se nedenfor.

Eksempler på finitte modi: verber i ledsætninger

Generelt kan man sige at modus uden for ledsætninger altid har en indvirkning på sætningens betydning, mens at det i ledsætninger kun har betydning hvis der er tale om irrealis, potentialis, eventualis eller oblik optativ.

Irrealis, potentialis og eventualis betegner de tre kombinations muligheder med partiklen ἄν (hhv. indikativ, konjunktiv og optativ + ἄν). Her vises nogle eksempler på **konditional-sætninger** ("hvis"-sætninger) hvor disse tre kombinationer af ἄν indgår:

irrealis	εἰ τοῦτο ἤδη, μὴ ἄν ἐποίησα	hvis jeg havde vidst dette, havde jeg ikke gjort det
potentialis	εἰ οὕτως εἶποις, τοῦτο οὐκ ἄν ποιούμην	hvis du siger/sagde det, kan/kunne jeg ikke gøre det
eventualis	1. ἐὰν οἴκοι ἔλθῃς, καλῶς δεῖπνεις 2. ἐὰν οἴκοι ἔλθῃς, δεῖπνήσεις	hvis/hver gang du kommer hjem, spiser du godt (hyppigt) når du kommer hjem, vil du spise godt (m. futurum)

Oblik optativ forekommer i sammenhænge hvor hovedverbet er i fortid og hvor man ønsker at angive

enten at det finitte verbum i en ledsætning er indirekte tale (eller tanke):

ἔλεγε ὅτι ἡ μήτηρ ἔρχοιτο   han sagde at hans mor kom

eller at der i nutidssammenhæng ville have været konjunktiv, *enten konjunktiv alene*:

οἴκοι ἀνέλθε ἵνα δεῖπνήσαι   han kom hjem for at spise

eller som del af en eventualis (konj.+ἄν):

ὅποτε οἴκοι ἔλθοις, εὖ ἐδείπνεις   hver gang du kom hjem, spiste du godt

Bemærk at hvis optativen erstatter en eventualis, forsvinder partiklen ἄν. Det er vigtigt at notere sig at oblik optativ kun påvirker den endelige oversættelse hvis man kan konstatere at den erstatter en eventualis (undertiden kaldt *iterativ optativ*).

Imperativ bruges på græsk (som på dansk) til at udtrykke ordre. På græsk findes imperativ dog også i tredje person, da man kan udtrykke ordren til en anden person, evt. angående en ting eller et dyr der ikke kan modtage ordren.

12.4 Brug af infinitte modi: participium, infinitiv

Participierne bruges langt mere på græsk end de tilsvarende (tillægsformer) på dansk. Alligevel er de danske former et godt udgangspunkt for en forståelse af de græske former. Her gengives et skema for det græske verbum αἰρέω 'tage', der i medium betyder 'vælge' ('tage til sig selv'); se også ang. aspekt 12.1 og diatese 12.5:

oversættelse af participier: tage	aktiv/deponente verber	medium	passiv
imperfektiv	tagende	vælgende	-
aorist	havende taget, efter at have taget	havende valgt, efter at have valgt	taget, efter at være taget
perfektiv	havende taget, efter at have taget	havende valgt, efter at have valgt	-

Participier kan indgå i en sætning på flere måder. Det kan som på dansk være **del af et substantivsyntagme** (ὁ τρέχων ἀνήρ 'den løbende mand') eller være **substantiveret** ved hjælp af den bestemte artikel (ὁ ἄρχων den regerende, regenten).

Derudover er der fire måder som participier bruges på der ikke er kendt fra dansk:

- som del af en udtryks-/fortællestil, mest som **tilføjelse til subjektet**
- i forbindelse med visse **verber der kombineres med participium**
- som del af en **absolut genitiv**
- som del af en **nominativ/akkusativ med participium** (se 12.4.4)

12.4.1 Participium som udtryks-/fortællestil (participium conjunctum)

Når man beskriver eller fortæller om noget, bruger man mange verber. Hvor man på dansk vil bruge flere finitte former, bruger man på græsk færre finitte verber og lader en del af verberne være participier, for det meste i overensstemmelse med subjektet (samme køn, tal kasus som subjektet):

Dansk: Han åbnede døren og så morderen. *el.*

Da han havde åbnet døren, så han morderen.

Græsk: ἄνοιξας (aor.partc.) τὴν θύραν εἶδε τὸν φονέα

Dansk: Mens/Idet hun viser æblerne, sælger hun mange

Græsk: τὰ μήλα φαίνων (imperf.partc.) πολλὰ πωλεῖ.

Dansk: Mens han så (på) æblerne, besluttede han sig til at købe

Græsk: τὰ μήλα ὁρῶντι (imperf.partc.dativ) ἔδοξε ἀγοράζειν (egtl. 'for ham seende æblerne forekom det at købe')

I praksis kan sammenhængen mellem participium og verbum føre til mange slags oversættelser på dansk, meget ofte til en adverbial ledsætning indledt af 'fordi', 'for (at)', 'hvis' osv. Participiet kan begrunde hovedverbets handling ('fordi'; ofte fremhævet på græsk med ἄτε eller ὡς), det kan angive en hensigt ('for at'; oftest ὡς + fut.partc.), eller det kan tilkendegive en indrømmelse ('selvom', ofte fremhævet på græsk med καίπερ). En sidste mulighed er betingelse ('hvis'); her bruges negationen μή i analogi med ledsætninger indledt med εἰ, se 14.1. Eksempler på dette:

græsk	umiddelbar oversættelse	endelig oversættelse
(ἄτε/ ὡς) οὐκ πίῳν ἐδίψῳν	ikke havende drukket var jeg tørstig	fordi jeg ikke havde drukket, var jeg tørstig
ὡς τὴν γῆν εὕρησόμενος ἀπῆλθον	som villende finde landet drog jeg afsted	for at finde landet drog jeg afsted
καίπερ οὐκ πίῳν οὐκ ἐδίψῳν	selv ikke havende drukket var jeg ikke tørstig	selvom jeg ikke havde drukket, var jeg ikke tørstig
μή τὴν γῆν εὕρων ἀνεῖσιν	ikke havende fundet landet vil han komme tilbage	hvis han ikke finder landet, vil han komme tilbage

12.4.2 Participium i forbindelse med visse verber (supplerende participium)

Visse verber optræder gerne med et participium der supplerer verbets betydning. I oversættelsen må man ofte vende sætningen om og lade participiet være det finitte verbum og indskyder et adverbium, (se også sætningsanalysen 16):

λανθάνω	er skjult	λάθε βιώσας	lev skjult (egtl. 'vær skjult levende')
τυγχάνω	er faktisk	τυγχάνω λέγων	jeg siger faktisk (egtl. 'jeg er faktisk sigende')
παύομαι	holder op	παύομαι οἰκτίρων	holder op med at have medlidenhed
φαίνομαι	fremstår	φαίνεται ἀγνοῶν	han ved tydeligvis ikke (egtl. 'han fremstår uvidende')
φθάνω	kommer først	φθάνει βάλλων	han kaster først (egtl. 'han kommer først kastende')

12.4.3 Absolut genitiv

Absolut genitiv er en kombination af et substantiv/pronomen og et participium, begge i genitiv (i sjældne tilfælde kan subst./pron. underforstås og udelades). Tilsammen danner de en adverbial ledsætning (uden konjunktion), der som regel skal oversættes med 'efter at ...' eller 'idet ...' (i sjældnere tilfælde med 'selvom ...'), efterfulgt af substantivet eller pronominet som subjekt og participiet som verballed:

Σωκράτους εἰπόντος	efter at/idet Sokrates havde sagt
τῶν πολεμίων ἡττωθέντων	efter at/idet fjenderne var blevet overvundet

Infinitiv bruges på græsk på samme måder som på dansk og kan derfor ofte oversættes til dansk at-form, dog med en udvidet brug i forbindelse med nom./akk.m.inf., se 12.4.4.

12.4.4 Akkusativ med infinitiv

På græsk bruges hyppigt en konstruktion der kaldes akkusativ med infinitiv (akk.m.inf.). Samme konstruktion findes på dansk. Se på de to følgende sætninger på dansk:

- a. De så at han løb.
- b. De så ham løbe.

De to sætninger har præcis samme betydning på dansk; eneste forskel er at sætning *a* udtrykker 'det at han løb' med en at-sætning, mens sætning *b* bruger det vi kan kalde en akkusativ med infinitiv ('ham' er akkusativ/genstandsfald, 'løbe' er en infinitiv/navnemåde). Ligesom 'han' og 'løb' i sætning *a*, danner de to ord 'ham' og 'løbe' i sætning *b* en ledsætning (uden konjunktion), der er objekt for verballeddet 'så'. På dansk kan denne konstruktion – akk.m.inf. – bruges efter sanse-verber (se, høre, føle osv.). På græsk bruges akk.m.inf. efter mene- og udtryksverber (sige, mene osv.):

ἔφασαν αὐτὸν τρέχειν. (akk.m.inf.)	De sagde at han løb
ἐνόμιζε Σωκράτην σοφὸν εἶναι	Han mente at Sokrates var vis

Som det fremgår af eksemplerne skal akk.m.inf. på græsk stort set altid oversættes til en at-sætning på dansk.

Akk.m.inf. (eller blot inf.) bruges også med konjunktionerne *πρίν* og *ὥστε* (se 15.3).

12.4.5 Akkusativ med participium

Efter samme princip som akk.m.inf. bruger man på græsk efter sanseverber (se, høre, føle osv.) akkusativ med participium (aak.m.partc.), dvs. et substantiv/pronomen i akkusativ og et participium i samme køn, tal og kasus (akkusativ):

εἶδεν αὐτὸν φεύγοντα	Han så ham flygte
	Han så at han flygtede
εἶδεν αὐτοὺς φεύγοντας	Han så dem flygte
	Han så at de flygtede

Som det fremgår af eksemplerne kan akk.m.partc. på græsk oversættes til enten akk.m.inf. eller en at-sætning på dansk. Undertiden er substantivet/pronomet i akkusativ underforstået i den græske sætning og skal suppleres i den danske oversættelse:

εἶδεν φεύγοντα	Han så ham flygte
	Han så at han flygtede

12.4.6 Nominativ/akkusativ med infinitiv/participium

Akk.m.inf. og akk.m.partc. græsk kompliceres dog på græsk yderligere, idet det er afgørende om subjektet for det finitte verbum (kaldt subjekt 1 nedenfor) er lig subjektet i den underordnede konstruktion (subjekt 2). Er disse to subjekter det samme, bruges nominativ i stedet for akkusativ. Systemet kan udtrykkes på følgende skematiske måde:

nom./akk.m.inf./partc.	subjekt 1 = subjekt 2	subjekt 1 ≠ subjekt 2
menings- og ytringsverber	nom.m.inf.	akk.m.inf.
sanseverber	nom.m.partc.	akk.m.partc.

Hvor der er brugt nominativ er subjekt 2 allerede kendt og udtrykkes derfor som regel ikke. Til gengæld vil adjektiver osv. der knytter sig til dette subjekt 2 stå i nominativ. Dette skulle fremgå følgende fire eksempler:

nom.m.inf.	φημι σοφὸς εἶναι	jeg siger at jeg er klog
nom.m.partc.	ὄρῳ εὐδαίμων ὢν	jeg ser at jeg er lykkelig
akk.m.inf.	φημι Σωκράτην σοφὸν εἶναι	jeg siger at Sokrates er klog
akk.m.partc.	ὄρῳ Σωκράτην εὐδαίμονα ὄντα	jeg ser at Sokrates er lykkelig

Og to eksempler mere på hhv. nom.m.inf. og akk.m.inf.:

nom.m.inf.	ἔφη τρέχειν	han sagde at han (selv) løb
akk.m.inf.	ἔφη τοὺς πολεμίους τρέχειν	han sagde at fjenderne løb

Nom.m.inf. er desuden almindeligt i forbindelse med mediale/passive verber eller verber der betyder 'forekomme' el.lign.:

οἱ πολέμιοι τρέχειν ἐφαίνοντο   fjenderne så ud til at løbe

I dette eksempel er nom.m.inf. (οἱ πολέμιοι τρέχειν) subjekt i sætningen. Bemærk at verbet kongruerer med nominativen.

12.4.7 Anden brug af infinitiv

Ud over i nom./akk.m.inf bruges infinitiven (som på dansk) som subjekt eller objekt for et verbum:

πλεῖν δεῖ at sejle er nødvendigt (inf. som subjekt)
 πλεῖν βούλομαι jeg vil sejle (inf. som objekt)

eller med infinitiven i prædikativ rolle, til udvidelse af et syntagma (epexegetisk infinitiv):

ὡς ἔπος εἰπεῖν så at sige
 θαῦμα ἀκοῦσαι et under at høre om

12.5 Brug af diatese

Diatesese angiver om handlingen skal forstås aktivt eller passivt, og på de fleste sprog findes kun disse to diateser. På græsk findes desuden diatesen medium, der netop fordi den ikke findes på dansk byder på en del vanskeligheder. Mediums betydning er at finde et sted mellem aktiv og passiv (deraf navnet). Det betyder at vi for at få den rigtige betydning frem på dansk nogle gange skal oversætte medium til passiv på dansk, andre gange refleksivt (se nedenfor); andre gange igen aktivt. Dette skyldes en række forhold som man grammatisk giver nogle betegnelser, således at man ved hvilke muligheder man har at vælge imellem.

En vigtig betegnelse i denne sammenhæng er **deponent** og **halvdeponent**. På græsk findes en række verber der kun kan stå i medium og passiv, men oftest har aktiv betydning, ligesom på dansk 'synes', 'mindes' osv. Disse verber kaldes deponente og vil optræde i medium i ordbogens opslagsform. Nogle verber er kun deponente i nogle former og kaldes halv-deponente.

En samlet oversigt over diatesernes betydninger ser således ud:

- aktiv: aktiv handling ('vaske')
- medium: 1. passiv handling ('vaskes')
- 2. refleksiv/indirekte refleksiv handling ('vasker mig', 'vasker for mig', 'slås')
- 3. aktiv handling (deponente verber)
- passiv   1. passiv handling
- 2. aktiv handling (deponente verber)

Hvilken betydning en mediumsform har, må afgøres i sammenhængen. Først skal man sikre sig at verbet ikke er (halv-)deponent. I så fald har verbet den betydning som er angivet i ordbogen. Ellers vil betydningen være passiv, refleksiv eller indirekte refleksiv. Indirekte refleksiv angiver at den handlende har en interesse eller er involveret i handlingen på en eller anden måde. Betydningen af denne type medium veksler meget fra verbum til verbum og vil fremgå af ordbogen.

13 Anvendelsen af kasus

13.1 Nominativ

Nominativ bruges primært til **subjekt** og **subjektsprædikat** (se også 11.1 og 11.5).

Νικήρατος πρὸς τὴν πόλιν ἔρχεται.

Nikeratos går til byen.

Νικήρατος ἄνθρωπός ἐστιν.

Nikeratos er **et menneske**.

På græsk bruges det endvidere også i sammenligninger hvor der sammenlignes med subjektet:

ὡς σὺ σοφός ἐστι

Han er klog **ligesom dig**

σοφωτέρη ἢ σὺ ἐστι

Hun er klogere **end dig**

13.2 Vokativ

Vokativ bruges til tiltale, se 11.8.

13.3 Akkusativ

13.3.1 Objekt/objektsprædikat

Det **direkte objekt** og **objektsprædikater** står i akkusativ (se også 11.3 og 11.6).

τὴν ἀγορὰν βλέπει

Han ser **torvet**.

τὸν οἶκον μέγαν ποιεῖ

Han laver huset **stort**.

Nogle verber tager to objekter i akkusativ:

ὁ διδάσκαλος τὰ τέκνα τὸν μῦθον διδάσκει.

Læreren lærer **børnene historien**.

Endvidere bruges akkusativ til akkusativ med infinitiv og akkusativ med participium (se 12.4.4).

13.3.2 Ord i akkusativ kan få adverbial betydning

I nogle sammenhænge kan substantiver eller pronominer sættes i akkusativ og få adverbial betydning. Denne slags akkusativ kan angive:

henseende eller indskrænkning ("i henseende til")

τὸν δάκτυλον ἀλγεῖ Han har ondt **i fingeren**

udstrækning i tid, rum osv.

ἡμέρας ἑπτὰ i syv dage

παρασάγγας τρεῖς ἐξελαύνει han går tre parasanger (ca. 16 km)

πολύ meget/for det meste (se også under adverbier 5.1)

måde

τί hvorfor

τρόπον τινά på en eller anden måde

Akkusativ kan endvidere stå **efter præposition** (se 9)

13.4 Genitiv

13.4.1 Genitiv i syntagmer eller som (subjekts-/objekts-) prædikat

Genitiv bruges hyppigt til at **sætte substantiver sammen med (andre) substantiver**, adjektiver eller adverbier. Derved kommer genitiven til at markere ejerskab eller anden sammenhæng. På dansk gøres dette ved at sætte **'af'** foran ordet eller **'-s'** bag på:

οἱ Σόλωνος νόμοι	Solons love
μέρος τι τῶν βαρβάρων	en del af barbarerne
σορὸς λίθων	en bunke (af) sten

Nogle af sådanne kombinationer kan dog være tvetydige, fordi genitiven sammen med et substantiv der udtrykker handling, både kan udtrykke udgangspunkt (**subjektiv genitiv**) og handlingens mål (**objektiv genitiv**): φόβος τῶν βαρβάρων kan således både oversættes som 'barbarernes frygt' (subjektiv genitiv) og 'frygten for barbarerne' (objektiv genitiv).

Langt de fleste genitiver kan oversættes med **'af'** foran ordet i genitiv. En række **adjektiver og adverbier tager genitiv**, og her kan andre sammensætninger og andre præpositioner bruges på dansk: λόγου ἄξιος omtale værd, αἴτιος φόνου skyldig i drab.

Genitiv kan også bruges i forbindelse med **komparativ** til at angive hvad der sammenlignes med: Σωκράτης εὐδαιμονέστερος τῶν ἄλλων ἐστίν

Sokrates er lykkeligere **end de andre**.

13.4.2 Direkte objekt i genitiv

En række verber tager objektet i genitiv. Det drejer sig især om handlinger der *kun vedrører noget af objektet* πίνω τοῦ οἴνου jeg drikker af vinen, der har med *berøring* at gøre τῆς χειρὸς ἔλαβον jeg tog ham ved hånden, eller med *magt* over nogen τῶν Λυδῶν ἄρχει han hersker over lyderne. Desuden ved en række verber der angiver *begyndelse, stræben, fuldendelse, huske, glemme og høre*.

13.4.3 Ord i genitiv kan få adverbial betydning

- **absolut genitiv** sammensætning af substantiv/pronomen og participium, begge i genitiv; tilsammen danner de en adverbial ledsætning:

Σωκράτους εἰπόντος efter at Sokrates havde sagt dette (se 12.4.3)

- **separativ genitiv**, genitiv bruges til at udtrykke afstand

λήγειν τῶν πόνων afslutte arbejdet

- **ved juridiske verber** til at angive hvad man anklager/dømmer for

δώρων ἐκρίθησαν de dømtes for bestikkelse

- **priser**

- **tids- og rumangivelser** med genitiv: ἡμέρας om dagen, ἰέναι τοῦ πρόσω at gå fremad

- **efter præposition** (se 9), bl.a. ὑπό + genitiv, der udtrykkes agens, den handlende i en passiv konstruktion

13.5 Dativ

13.5.1 Indirekte objekt

Indirekte objekter står i dativ: εἶπέ **μοι** τὴν ἀλήθειαν sig **mig** sandheden.

Brugen af indirekte objekt kan udstrækkes til sammenhænge hvor det indirekte objekt kun er løst involveret: μή **μοι** θορυβεῖτε hold (**for min skyld**) op med at larme
 udtrykker ejerskab: οἰκία ἔστιν **ἐμοί** der er et hus **for mig** (= jeg har et hus)
 (sidstnævnte kaldes ofte possessiv dativ)

13.5.2 Ord i dativ kan få adverbial betydning

- **instrumentalis** dativ kan bruges til at angive midlet

ταῖς **μαχαίραις** κόπτουσιν de huggede dem ned **med knive**

νικᾷ **πάσαις ταῖς ψήφοις** ὁ νόμος loven vedtages **med alle stemmer**

- **tid** angivelse af tidspunkter kan ske i dativ

τῇ **προτεροαία** (ἡμέρα) den foregående dag

- **efter præpositioner** (se 9)

13.5.3 Dativ i syntagmer

Dativ bruges sammen med adjektiver og pronominer:

βασιλεῖ φίλοι venner **af/med kongen**

τὴν αὐτὴν γνώμην **ἐμοὶ** ἔχειν have (/være af) samme mening **som mig**.

14 Negationer

14.1 Negationerne οὐ og μή

På græsk findes der to nægtelser: οὐ (οὐκ, οὐχ, οὐχί) og μή. Ud over at være en negation er μή også en (negeret) konjunktion (se 10.2). De to negationer kan sammensættes med en række andre ord og suffikser. Er der flere negationer i én sætning, gælder normalt den regel at kun en ikke-sammensat negation kan ophæve en forudgående negation.

Følgende regler for deres brug gælder hvad enten de står alene eller er sammensatte:

- οὐ er den neutrale negation, der bruges i almindelige udsagn (i indikativ) og i akk.m.inf.
- μή er den subjektive negation der bruges med
  - konjunktiv
  - optativ
  - imperativ
  - infinitiv (bortset fra akk.m.inf., fordi det som oftest gengiver indirekte tale)
  - alle ledsætninger og participier der angiver betingelse ('hvis')
  - i spørgsmål der udtrykker tvivl eller skepsis

14.2 Sammensatte negationer

Negationerne indgår i en række forbindelser (se også 10.1):

- δε οὐδέ/μηδέ og ikke, og heller ikke, ikke engang
- τε οὔτε ... οὔτε/μήτε ... μήτε hverken ... eller
- πω οὔπω/μήπω endnu ikke
- ετι οὐκέτι/μηκέτι ikke længere
- οὐδείς/μηδείς ingen (sammensat af οὐδέ + εἷς, μία, ἓν; se bøjning 8.2)

15 Sætningstyperne

Når man skal analysere en sætning, skal man tage hele sætningen (helsætningen) i øjesyn, dvs. fra punktum til punktum. Inden for en helsætning vil man så finde forskellige led, som regel altid et verballed, ofte et subjekt og andre led. Som anført tidligere, kan sætninger inden for helsætningen have en ledfunktion, altså være f.eks. objekt. Sætninger der samlet har én ledfunktion, kaldes ledsætninger. Led sætninger kan inddeles efter den ledfunktion de har. Overordnet set er der tre grupper: substantiviske, adjektiviske og adverbelle ledsætninger.

15.1 Substantiviske ledsætninger

De substantiviske ledsætninger er enten indledt af en konjunktion (se 10), et relativt/interrogativt pronomener (se 6.1 og 6.4) eller er en nom./akk.m.inf./partc. Substantiviske ledsætninger er de sætninger der kan være enten subjekt eller objekt (sjældent også subjektspredikat) i en sætning. Man kalder disse sætninger for subjektssætninger og objektssætninger:

	græsk	dansk
subjektssætning	ὅτι πόλεμος φοβερός ἐστι, δῆλόν ἐστιν.	At krig er frygtelig, er klart
objektssætning	λέγει ὅτι πόλεμος φοβερός ἐστιν	Hun siger, at krig er frygtelig

Ledsætningen 'at krig er frygtelig' er subjekt for verbet 'er' i den første sætning, mens den er objekt for verbet 'siger' i den anden sætning.

Enkelte konjunktioner der indleder substantiviske ledsætninger tager konjunktiv (eller oblik optativ): μή ('i betydningen 'at' efter frygtsverber), ὅπως ('i betydningen 'at, 'for at').

15.2 Adjektiviske ledsætninger

Adjektiviske ledsætninger er sætninger der ligesom adjektiver lægger sig til et substantiv eller pronomen. Det drejer sig enten om relativ-sætninger, der er indledt af det relative pronomen eller et relativt adverbium ('hvor', 'på hvilket tidspunkt' osv.) eller om participier der lægger sig til et substantiv eller pronomen (participium conjunctum). Som tilføjelser til et substantiv eller pronomen udgør adjektiviske ledsætninger (som regel) ikke et led i sig selv, men et led sammen med det substantiv eller pronomen de lægger sig til. På græsk kan det relative-sætninger lægger sig til, kaldet korrelatet (i kursiv nedenfor), dog være udeladt (se 6.1), og derfor kan en adjektivisk ledsætning komme til at danne led alene.

adjektiviske ledsætninger	græsk	dansk
relativt pron. med korrelat	ὁ Σωκράτης ὃς πάνυ σοφός ἐστὶν οἰκεῖ ἐν Ἀθήναις	<i>Sokrates</i> som er meget klog, bor i Athen
	γινώσκω τὸν Σωκράτην ὃς πάνυ σοφός ἐστὶν	Jeg kender <i>Sokrates</i> som er meget klog
relativt pron. uden korrelat	γινώσκω ὃς πάνυ σοφός ἐστὶν	Jeg kender <i>en</i> som er meget klog

I de tre sætninger er den relative sætning hhv. subjekt (sammen med ὁ Σωκράτης), objekt (sammen med τὸν Σωκράτην) og objekt i sig selv (på dansk tilføjes 'en', som ikke findes i den græske tekst).

Omtrent det samme gælder participiet, hvor det som det lægger sig til oftere er angivet:

adjektiviske ledsætninger	græsk	dansk
participium	Νικήρατος ἐρχόμενος πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν τὸν γέροντα εἶδεν	Gående til Akropolis så Nikeratos den gamle mand

I overstående eksempel er ἐρχόμενος πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν en adjektivisk ledsætning der udvider (og er en del af) subjektet Νικήρατος, se også eksemplerne i 16.

Er der bestemt artikel foran participiet, er det bedre at analysere det som (del af) et substantiv-syntagma, se 12.4.

15.3 Adverbielle ledsætninger

En lang række hypotaktiske konjunktioner indleder adverbielle ledsætninger (se 10.2). Derudover er også absolut genitiv en adverbiel ledsætning (se 12.4.3). Grunden til at disse ledsætninger betegnes som adverbielle, er at de i deres betydning modsvarer et adverbium (placerer handlingen i tid, sted, måde, grad osv.). Et par eksempler:

ledsætning

Når hun er færdig med at arbejde, går hun hjem

Hvis de indfrier gælden, får de båden,

ledsætning omskrevet til adverbium/præpositionsforbindelse

Ved fyraften går hun hjem

På betingelse af indfrielse af
gælden får de båden

Enkelte konjunktioner der indleder adverbielle ledsætninger, tager konjunktiv: ἵνα, ὡς, ὅπως, μή (alle i betydningen 'for at (ikke)').

Konjunktionerne πρὶν og ὥστε kan konstrueres med (nom./akk.m.) infinitiv:

nom.m.inf. ὥστε πρῶτοι οἴκοι ἐλθεῖν (aor.inf.) ἔσπευσαν

de skyndte sig, således at de kom hjem først

akk.m.inf πρὶν αὐτοῦς οἴκοι ἐλθεῖν (aor.inf.), εἶδεν

han så dem før de kom hjem

Adverbielle ledsætninger inddeles ofte efter betydning i hhv. temporale (når, da, mens osv.), konditionelle (hvis), koncessive (selvom, skønt) m.fl.

16 Sætningsanalyse i praksis

For i praksis at kunne analysere en græsk sætning, er det nødvendigt at man har en vis sikkerhed i at gøre det på dansk eller et andet sprog. Hertil kan man benytte de hjælpemidler der er angivet bagest i denne bog.

Sætningsanalyse kan forme sig på mange måder, alt efter om det er mundtligt eller skriftligt, og alt efter grammatisk observans. Nedenfor er det forsøgt gennemført på en enkel og ukontroversiel måde ved hjælp af indryk, som giver et godt grafisk overblik over en sætning. Indrykkene viser at man nu træder et niveau længere ned og analyserer ledene **inde i en ledsætning**. Det betyder at **alle** ord i sætningen bliver analyseret med de bestemmelser der står helt ud til venstre margen; ved indrykkene vil dele (ledsætningernes ord) blive gentaget og analyseret efter deres funktion i ledsætningen. Det er vigtigt for overskueligheden at denne praksis overholdes. Desuden bør man – også for at sikre overskuelighed – afholde sig fra at angive andre bestemmelser end ledfunktioner.

Eks 1: Νικήρατος μοι τήν Ἀκρόπολιν ἔφαινεν.
(Nikeratos viste mig Akropolis.)

subjekt: Νικήρατος
indirekte objekt: μοι
objekt: τήν Ἀκρόπολιν
verballed: ἔφαινεν

Eks. 2: Νικήρατος κύριος ἀγαθός ἐστιν.
(Nikeratos er en god herre.)

subjekt: Νικήρατος
subjektsprædikat: κύριος ἀγαθός
verballed: ἐστιν

Eks. 3: ὁ ἀνὴρ, ὃς βαίνει ἐκεῖ, Νικήρατος ὀνομάζεται.
(Manden som går der, hedder Nikeratos.)

subjekt: ὁ ἀνὴρ, ὃς βαίνει ἐκεῖ
subjekt: ὃς
verballed: βαίνει
adverbialled: ἐκεῖ
subjektsprædikat: Νικήρατος
verballed: ὀνομάζεται

Eks. 4: άνοιξας τήν θύραν είδε τόν φονέα.

(Da han havde åbnet døren, så han morderen.)

subjekt: άνοιξας τήν θύραν

verballed: άνοιξας

objekt: τήν θύραν

verballed: είδε

objekt: τόν φονέα

Eks. 5: ό δουλος αγοράζειν έθέλει.

(Slaven ønsker at arbejde.)

subjekt: ό δουλος

objekt: αγοράζειν

verballed: έθέλει

Eks. 6: τούτο ειπόντος Σωκράτους οί άλλοι οίκοι άνήλθον.

(Da Sokrates havde sagt dette, gik de andre hjem.)

adverbialled: τούτο ειπόντος Σωκράτους

objekt: τούτο

verballed: ειπόντος

subjekt: Σωκράτους

subjekt: οί άλλοι

adverbialled: οίκοι

verballed: άνήλθον

Eks. 7: όπόταν οίκοι έλθης, δειπνήσεις

(Når du kommer hjem, vil du spise godt.)

adverbialled: όπόταν οίκοι έλθης

konjunktion: όπόταν

adverbialled: οίκοι

verballed: έλθης

verballed: δειπνήσεις

Eks. 8: δός μοι τὴν βίβλον, Νικήρατε.
(Giv mig bogen, Nikeratos!)

verballed: δός
indirekte objekt: μοι
objekt: τὴν βίβλον
tiltale: Νικήρατε

Eks. 9: τὴν βίβλον ἣν χθὲς ἀνέγνω, τήμερόν μοι ἔδωκεν.
(Bogen som hun læste i går, gav hun mig i dag.)

objekt: τὴν βίβλον ἣν χθὲς ἀνέγνω
objekt: ἣν
adverbialled: χθὲς
verballed: ἀνέγνω
adverbialled: τήμερόν
indirekte objekt: μοι
verballed: ἔδωκεν

Eks. 10: ὥστε πρῶτοι οἴκοι ἐλθεῖν ἔσπευσαν
(De skyndte sig således at de kom hjem først.)

adverbialled: ὥστε πρῶτοι οἴκοι ἐλθεῖν
konjunktion: ὥστε
subjekt: πρῶτοι
adverbialled: οἴκοι
verballed: ἐλθεῖν
verballed: ἔσπευσαν

Eks. 11: Σωκράτης περὶ τῆς ἀληθείας φαίνεται ἀγνοῶν
(Sokrates er tydeligvis uvidende om sandheden)

subjekt: Σωκράτης περὶ τῆς ἀληθείας ... ἀγνοῶν
subjekt: Σωκράτης
adverbialled: περὶ τῆς ἀληθείας
verballed: ἀγνοῶν
verballed: φαίνεται

Eks. 12: ἰδόντι τοὺς πολεμίους φύγειν ἔδοξεν.

(Da han så fjenden, besluttede han sig for at flygte; egtl. 'for ham havende set fjenden forekom det (bedst) at flygte')

indirekte objekt: ἰδόντι τοὺς πολεμίους

verballed: ἰδόντι

objekt: τοὺς πολεμίους

subjekt: φύγειν

verballed: ἔδοξεν

17 De græske dialekter

I det klassiske Grækenland taltes der mange dialekter af græsk. Det græske skriftsprog var ikke ensartet som vores moderne sprog, og generelt skrev grækerne på den dialekt de selv talte. Den græske dialekt som er blevet gennemgået i denne bog er den attiske. Det er den dialekt man talte i Attika, Athens område, hvorfra de fleste antikke tekster stammer. Man inddeler generelt dialekterne i fire hovedgrupper: æolisk (nordøstlige fastland samt nordlige øer), jonisk (joniske øer, vestlige Lilleasien), arkadisk-kypriotisk (Arkadien og Cypern) og vestgræsk (vestlige del af fastlandet; til denne dialekt hører også dorisk, der taltes på Peloponnes og i Syditalien). Dertil kommer den episke dialekt (et digterisk kunstsprog), koine (et fællesgræsk der opstod efter Alexander den Store) og bibelgræsk. Her vil blive givet de helt overordnede regler for de episke og joniske dialekter på baggrund af attisk.

17.1 Jonisk dialekt (Herodots sprog)

aspiration: på jonisk mangler ofte den aspiration (både spiritus asper og aspirerede konsonanter) som ses på attisk:

attisk	jonisk
δέχομαι	δέκομαι
οὐχί	οὐκί

α-stammer: Man finder ofte η hvor man på attisk har α:

attisk	jonisk
ἡ ἡμέρα	ἡ ἡμέρη

genitiv-endelse: man finder ofte endelsen -εῦ eller -εο, modsvarende attisk -ου, og endelsen -εων, modsvarende attisk -ων, samt -εω i stedet for -ου (i maskuline ord efter 1. deklination).

attisk	jonisk
ἐμοῦ	ἐμέο, ἐμεῦ
τῶν ἡμερῶν	τῶν ἡμερῶων
τοῦ νεανίου	τοῦ νεανίεω

dativ-endelsen: man finder ofte endelsen -ησι(ν) eller -οισι(ν), modsvarende attisk -οις.

attisk	jonisk
--------	--------

ταῖς ἡμέραις	τῆσι ἡμέρῃσι(ν)
τοῖς λόγοις	τοῖσι(ν) λόγοισι(ν)

det relative pronomen: har på jonisk ofte τ- hvor man på attisk har spiritus asper (h-lyd).

sammentrækninger: en del verbalsammentrækninger sker anderledes eller slet ikke.

17.2 Episk dialekt (Homers sprog)

Den episke dialekt er det sprog som findes hos Homer, Hesiod og en række andre digtere. Det er et kunstsprog der er dannet på basis af en række dialekter (æolisk, jonisk m.fl.). Mange af de ting der er angivet under jonisk dialekt findes også her, med følgende tilføjelser:

-α/-η: en række femininum-enderelser der på attisk har -η har i episk dialekt -η (f.eks. σκιή skygge, att. σκιά).

sammentrækninger, især -εο/-ου/-εῦ: i det episke sprog forbliver mange former, der på attisk sammentrækkes, usammentrukne. Det gælder bl.a. verba contracta (se nedenfor). Former der oprindeligt har heddet -εο (som på attisk bliver til -ου), fastholdes på episk dialekt (-εο) eller sammentrækkes til -εῦ.

akkusativ singularis-enderelsen: i 3. bøjning kan man ofte både bruge endelsen -α og -ν på episk dialekt (f.eks. Ἄρτεμιν/Ἄρτεμιδα).

genitiv singularis-enderelsen: man finder ofte følgende endelser i stedet for de angivne tilsvarende attiske:

attisk	episk
Ἄτρειδου	Ἄτρειδαο, Ἄτρειδεω
ἔργου	ἔργου, ἔργοιο
πόλεως	πόλιος, πόληος, πόλεος
ἐμοῦ	ἐμέο, ἐμεῖο, ἐμεῦ, ἐμέθεν

dativ pluralis-enderelsen: man finder ofte endelsen -σσι(ν), modsvarende attisk -σι(ν).

attisk	episk
γένεσι(ν)	γένεσσι(ν)

usammentrukne substantiv-former: mange substantiv-former er usammentrukne (f.eks. νόος, att. νοῦς). For at illustrere de usammentrukne former gives her et par eksempler:

3. bøjning	ἔπος (neutr.)	Ἡρακλῆς	βασιλεύς	adjektiver på -ης
nom sing	ἔπος	Ἡρακλῆς	βασιλεύς	εὐώδης/ εὐώδες (neutr.)
akk sing	ἔπος	Ἡρακλῆα	βασιλῆα	εὐώδεα
gen sing	ἔπεος	Ἡρακλῆϊ	βασιλῆϊ	εὐώδεος
dat sing	ἔπει/ἔπει	Ἡρακλῆος	βασιλῆος	εὐώδει
nom pl	ἔπεα		βασιλῆες	εὐώδεες (-εις)
akk pl	ἔπεα		βασιλῆας	εὐώδεας
gen pl	ἔπέων		βασιλήων	εὐωδέων (-ων/-ηων)
dat pl	ἔπεσ(σ)ι/ἔπέεσσι		βασιλεῦσι	εὐώδεσι/εὐώδεσσι

den bestemte artikel: den bestemte artikel bruges i episk sprog sjældent som bestemt artikel, men oftere som demonstrativt pronomen eller som relativt pronomen.

personlige pronomen: der findes særlige former af det personlige pronomen:

3. pers.sing.: akk. ἔ, μιν; gen. ἔο, εἶο, εὔ, ἔθεν; dat. εἰοῖ, οἶ

1. pers.pl. ἄμμ- = ἡμ-

2. pers.pl. ὕμμ- = ὑμ-;

3. pers.pl.: akk. σφέας, σφας, σφε; gen. σφέων, σφείων, σφῶν; dat. σφίσι(v), σφι(v),

augment: augmentet kan i den episke dialekt udelades. Præteritums-former skal derfor ofte genkendes udelukkende på endelsen:

attisk	episk
εἶδεν, ἐβῆ	(ε)ἶδεν, (ἐ)βῆ

verbernes endelser: verberne har i den episke dialekt en række særlige endelser, hvoraf mange skyldes usammentrukne former. Af særlige endelser kan især nævnes.

1. pers.sing. aktiv konjunktiv -μι

2. pers.sing. aktiv -σθα, konjunktiv -θα; medium -σαι, -σο

3. pers.sing. aktiv -σι (ind./konj.)

1. pers.pl. medium -μεσθα

3. pers.pl. medium -αται (i stedet for -νται), -ατο (i stedet for -ντο)

infinitiv aktiv -μεν, -μεναι

konjunktiv dannes desuden ofte med korte vokaler (f.eks. ἴομεν). Den korte vokal betyder at konjunktiv formen i nogle tilfælde falder sammen med indikativ-formen).

sammentrækningsregler: ved verba contracta kan vokalerne forbliver usammentrukne, eller der kan ske sammentrækning efter de attiske sammentrækningsregler (se 7.10), eller kan ske sammentrækkes til særlige episke former. I alt giver det dette skema:

α-stammer	ε-stammer	ο-stammer
α + ε = α, αα	ε + ε = ει	ο + noget med iota = οι
α + ει = α, αα	ε + ο = ου	ο + ο/ου = ου
α + ο = ω, οω, ωο	ellers bortfalder ε	ο + ε = ου
α + ω/ου = οω, ωω		ο + η/ω = ω
α + οι = οω, ωοι		

aorist: aorist dannes generelt som på attisk, men i en række tilfælde sker der kombinationer af de måder man på attisk danner aorist, f.eks.:

ἔκηλα, ἔσσευα m.fl. (rod-aorist, men endelsen bøjes som σ-aorist)

εἶπα, ἦνεια m.fl. (2. aorist, men endelsen bøjes som σ-aorist)

ἐβήσετο, ἄξοντο m.fl. (σ-aorist, men endelsen bøjes som 2. aorist)

uregelmæssige verber: de uregelmæssige verber har en række former der adskiller sig fra de tilsvarende attiske (former kun medtaget i det omfang de findes i teksterne):

AKTIV	imperf.	indikativ		konj.	opt.	imperativ	inf.	partc.
		præsens	præteritum					
ειμί er	1.p.sg.	εἰμί	ἦα, ἔα, ἔον, ἔσκειν	ἔω, -εἴω	εἶην		εἶναι,	ἔών, ὄν
	2.p.sg.	εἶς, εἰς, ἔσσι	ἦσθα, ἔσθα		εἶης, ἔοις	ἔσσο	ἔμμεναι,	(ἐ)όντος
	3.p.sg.	ἔστι(ν)	ἦν, ἦεν, ἔην, ἔην, ἔσκε	ἔη, ἔησι, ἔσι(ν)	εἶη, ἔοι	ἔστω	ἔμμεναι,	ἐούσα, ούσα
	1.p.pl.	εἰμέν	ἦμεν				ἔμμεν,	(ε)ούσης
	2.p.pl.	ἔστε	ἦτε		εἶτε	ἔστε	ἔμμεν	ἔόν, ὄν
	3.p.pl.	εἰσί(ν), ἔασι(ν)	ἦσαν, ἔσαν	ἔωσι(ν)	εἶεν	ἔστων		(ἐ)όντος
εἶμι vil gå	1.p.sg.	εἶμι	ἦἰα	ἰώ, ἰωμι			ἰέναι,	ἰών
	2.p.sg.	εἶσθα	ἦεις/ἦεισθα	ἰης, ἰησθα		ἰθι	ἰμέναι,	ἰόντος
	3.p.sg.	εἶσι(ν)	ἦει / ἦειν	ἰη, ἰησι	ἰεῖη, ἰοι	ἰτω	ἰμμεναι,	ἰούσα
	1.p.pl.	ἴμεν	ἦειμεν	ἰομεν			ἴμεν	ἰούσης
	2.p.pl.	ἴτε	ἦειτε			ἴτε		ἰόν
	3.p.pl.	ἴασι(ν)	ἦ(ε)σαν	ἴωσι(ν)				ἰόντος
φημί siger	1.p.sg.	φημί	ἔφην	φῶ	φαῖην		φάναι	φάς
	2.p.sg.	φής	ἔφησθα*	φής	φαῖης	φαθί		φάντος
	3.p.sg.	φήσι(ν)	ἔφη	φή	φαῖη	φάτω		φᾶσα
	1.p.pl.	φάμεν	ἔφαμεν	φῶμεν	φαῖμεν / -ιη-			φάσης
	2.p.pl.	φάτε	ἔφατε	φήτε	φαῖτε / -ιη-	φάτε		φάν
	3.p.pl.	φάσι(ν)	ἔφασαν	φῶσι(ν)	φαῖεν / -ιη-	φάντων		φάντος

præpositioner: præpositioner står i episk dialekt ofter efter det de styrer. I de tilfælde rykker accenten i præpositionen frem til første stavelse: τούτων περί = περὶ τούτων.

præfikser: verbernes præfikser bliver ofte skilt fra verbalstammen (kaldet tmesis): κατὰ βοῦς .. ἔσθιον. Spiste okserne op (κατὰ ikke præposition, men præfiks til ἔσθιον = κατέσθιον).

suffikser: en række suffikser, hvoraf nogle også optræder i attisk, er mere udbredte i episk dialekt. Det handler især om følgende: -φι(ν) (ca. = dativ), -θεν fra ..., -δε/-σε/-δης til ...

partiklen κε(ν): på episk sprog findes partiklen κε(ν) som svarer til partiklen ἄν.

metrik: græske episke værker er på et særligt versemål, kaldet *heksameter*. For at kunne genkende og skandere versemålet, må man først kende grundlaget for næsten al antik digtning, nemlig at metrikken ikke bygger på tryk (som på dansk m.fl.), men på *stavelseslængde*. Digtningens rytme opstår således ved en vekslen mellem korte ($\sim$) og lange ($\bar$) stavelser. Et heksameter består af seks versefødder, der enten er daktyler ($\bar{\sim}\sim$) eller spondæer ($\bar{\bar}$). Sidste versefod er altid en spondæ. Det samlede skema for et heksameter ser der således ud:

| $\bar{\sim}\sim$ | $\bar{\sim}\sim$ | $\bar{\sim}\sim$ | $\bar{\sim}\sim$ | $\bar{\sim}\sim$ | $\bar{\bar}$

En **lang** stavelse fremkommer

- hvis der er **lang vokal eller diftong**
- hvis **vokalen er efterfulgt af to konsonanter** (uanset ordgrænser)

En **kort** stavelse fremkommer

- hvis **kort vokal er efterfulgt af højst én konsonant**
- undertiden hvis **afsluttende lang vokal er efterfulgt af ord der begynder med vokal** (hiat)

Hos Homer tages der undertiden visse friheder i forhold til dette skema, ligesom visse ord kunstigt forlænges for at passe ind i versemålet.

Indeks over danske ord:

absolut genitiv	12.4, 12.4.3, 13.4.3
accenter	1.4
adjektiver	3
adjektiviske ledsætn.	15.2
adverbialled 11.7	
adverbiel akk.	13.3
adverbiel dat.	13.5.2
adverbiel gen.	13.4.3
adverbiel ledsætn.	15.3
adverbier	5
afledte adverbier	5.1
agens	9, 13.4.3
akkusativ	2, 13.3
akkusativ m.inf.	12.4.4, 12.4.6, 15.1, 15.3
akkusativ m.partc.	12.4, 12.4.5-6, 15.1, 15.3
aktiv	7.5, 7.9.1, 12.5
akut	1.4
alfabet	1
aorist	7.3, 12.1
aspekt	7.1-3, 12.1
attisk bøjning	2.2
attisk futurum	7.3
augment	7.4
bestemt artikel	4
circumflex	1.4
dativ	2, 13.5
deklinations	2.1-3, 3.1-7
demonstrative pron.	6.4
deponent	7.5
diatese	7.1, 7.5, 12.5
diftonger	1.2
direkte objekt	11.3, 13.3
direkte objekt i genitiv	13.4.2
dualis	2, 2.1.1
elision	1.5
ellipse	11
epexegetisk infinitiv	12.4.7
eventualis	12.3
finite former 7.1-6	
'flyvepunktum'	1.5

forbud	12.3
futurum	7.3, 12.1
genitiv	2, 13.4
gerundiv	7.4, 7.4.3
gnomisk aorist	12.1
gravis	1.4
halvdeponente	7.5
henseendets akk.	13.3
hypotaktiske konj.	10.2
imperativ	7.4, 7.6.2, 12.3
imperfektiv	7.3, 12.1
indefinitte pronomen	6.4
indikativ	7.4, 7.6.1, 12.3
indirekte objekt	11.4, 13.5.1
infinitiv	7.4, 7.8, 12.1, 12.4.1-7
infinite former	7.1, 7.7-8
instrumental dativ	13.5.2
interpunktionstegn	1.5
interrogative pronomen	6.4
iota adscriptum	1.2
iota subscriptum	1.2
irrealis	12.3
iterativ optativ	12.3
juridiske verber	13.4.3
kasus	2, 13
komparation	3.4-5, 5.2, 13.4.1
kongruens	3, 11.1
konjunktioner	10, 11.9, 15.1, 15.3
konjunktiv	7.4, 7.6.2, 12.3
kontraherede stammer	2.2
korrelat	6.1, 15.2
krasis	1.5
køn	2
ledfunktion	11
ledsætninger	10.2, 15.1-3, 16
medium	7.5, 7.9.2, 12.4.4, 12.5
meningsverber	12.4.4
μt-verber	7.7
modus	7.1, 7.4, 12.2
negationer	14

nominativ	2, 13.1
nominativ m.inf.	12.4.6, 15.1, 15.3
nominativ m.partc.	12.4, 12.4.6, 15.1, 15.3
nægtelser (negationer)	14
nødvendigt partc.	12.4.2
numeralier	8
objekt	11.3, 13.3
objektiv genitiv	13.4.1
objektsprædikat	11.6, 13.3
oblik optativ	12.3
opfordring	12.3
opslagsform	7, 7.1, 7.3
optativ	7.4, 7.6.2, 12.3
overgangsrelativ	6.1
paradigmer, subst.	2.1-3
paradigmer, personend.	7.6.1
paradigmer, verber	7.9
parataktiske konj.	10.1
participium	7.4, 7.7, 12.1, 12.4, 12.4.1-4, 15.2
participium conjunctum	12.4.1, 15.2
partikler	5, 5.3
passiv	7.5, 7.9.3, 12.4.4, 12.5
perfektiv	7.3, 12.1
personlige pronominer	6.2
possessive pronominer	6.2
potentialis	12.3
pronominer	6
prædikativ dativ	13.5.3
prædikativ genitiv	13.4.1
præfiks	7.4
præpositioner	9, 13.3, 13.4.3, 13.5.2
præsens	7.4
præteritum	7.4
reduplikation	7.3
relative pronomen	6.1, 15.2
relativ-sætninger	15.2
rod-aorist	7.3, 7.7, 7.9.4
σ -aorist	7.3, 7.7, 7.9.1-3
σ -aorist uden σ	7.3
sammenligning	13.1
sammensatte negationer	14.2
sammentrækningsregler	7, 7.9.2-3, 7.10, 17.2

sanseverber	12.4.4
separativ genitiv	13.4.3
spiritus asper 1.3	
spiritus lenis 1.3	
spørgsmål	5.3
spørgsmålstegn	1.5
stamme, verbal-	7
stamme-aorist	7.3, 7.7
styrelse	9
subjekt	11.2, 13.1
subjektiv genitiv	13.4.1
subjektsprædikat	11.5, 13.1
subjektskifte 4	
substantiver 2	
substantiveret	12.4
substantiviske ledsætn.	15.1
suffiks	7.3
svar	5.3
syntagme	11
syntaks	11
sætningsanalyse	16
sætningstyper	15
tempus	7.1, 7.4
tiltale	11.8, 13.2
tmesis	17.2
tvivl	12.3
udtryks-/fortællestil	12.4, 12.4.1
upersonlige verber	11.1
uregelmæssige adj.	3.3, 3.6
uregelmæssige stammer	7.11-12
uregelmæssige verber	7.12
verba contracta	7.10, 17.2
verbaladjektiv	7.4, 7.4.3
verballed	11.1
verber	7
vokalstammer	7.10
vokativ	2, 2.1-3, 13.2
ytringsverber	12.4.4

Indeks over græske ord og bogstavkombinationer

ἀγαθός	3.6
αἰσχρός	3.6
ἀλλά	10.1
ἅμα	9
ἀμφί	9
ἄν	5.3, 10.2, 12.3
–ἄν	7.8-9
-αν-	7.3
ἀνά	9
ἀντί	9
ἀπό	9
ἄρα	10.1
ἄρα	5.3
αὐ	5.3
αὐτόν	6.2
αὐτός	6.5
-αω	7.10
γάρ	10.1
γε	5.3
γένος	2.3
γίγας	2.3
γοῦν	5.3
δέ	4, 10.1
δεδίω	7.12.6
δέδοικα	7.12.6
δεῖ	11.1
δή	5.3
δήθεν	5.3
δήπου	5.3
δήτα	5.3
διά	9
διὰ τί	10.2
δίδωμι	7.12.1-4
διότι	10.2
δύο	8.1-2
ἐάν	5.4, 10.2
ἔγνω	7.9.4
ἐγώ	6.2
ἔγωγε	5.3
εἰ	10.2
εἶθε	5.3, 12.3
εἰμί	7.12.5
εἶμι	7.12.5
-ειν	7.8-9
εἰς/ἔς	9

εἰς	8.1-2
ἐκ/ἐξ	9
ἐκεῖνος	6.6
ἐμός	6.3
ἐν	9
ἔνεκα	9
ἐπεὶ	10.2
ἐπειδή	10.2
ἐπειδάν	5.3
ἐπί	9
ἔργον	2.2
ἔρις	2.3
εὐδαίμων	3.1-2
ἐχθρός	3.6
-εω	7.3, 7.10
ἦ (... ἦ)	10.1, 13.1
ἦ	5.3
-η	7.5
ἠδίων	3.5
ἡμεῖς	6.2
ἡμέρα	2.1
ἡμέτερος	6.3
ἦν	5.3, 10.2
ἠνίκα	10.2
+ θ	7.9.2-3
θάλαττα	2.1
-θη	7.5
-θεις	7.7
ἴημι	7.12.1-4
ἵνα	10.2, 15.3
-ιον	3.4, 5.2
-ισκ-	7.3
-ιστα	3.4, 5.2
ἴστημι	7.12.1-4
ἰχθύς	2.3
-ιων	3.4
-κ-	7.3
καί	10.1-2
καὶ μάλα	5.3
καίτοι	5.3
κακός	3.6
καλός	3.1-2, 3.6
κατά	9
κε(v)	17.2
-(κ)εναι	7.8
-κως	7.7

-λ, -μ, -ν, -ρ	7.3
λανθάνω	12.4.2
λεώς	2.2
λόγος	2.2
+ μ	7.9.2
μακρός	3.6
μάλιστα	5.3
μέγας	3.3, 3.6
μέν	10.1
-μενος	7.7
μέντοι	5.3
μετά	9
μή	10.2, 12.4.1, 15.3
μηδέ	10.1, 14.2
μηδείς	14.2
μηκέτι	14.2
μήν	5.3
μήπω	14.2
μήτε ... μήτε	14.2
μίγνυμι	7.3
μικρός	3.6
μῶν	5.3
ναί	5.3
-ναι	7.8
νίκη	2.1
-νυ-	7.3
ὁ	4
ὄδε	6.6
ὁ δὲ	4
οἶδα	7.12.6
ὀλίγος	3.6
ὅμως	5.3
ὅποταν	5.3
ὅποτε	10.2
ὅπως	10.2, 15.3
ὅς	6.1
ὅς δὲ	6.1
ὅστις	6.4
ὅταν	5.3
ὅτε	10.2
ὅτι	10.2
οὐ, οὐκ, οὐχί	14.1
οὐδέ	10.1, 14.2
οὐδείς	14.2
οὐκέτι	14.2
οὐκοῦν	5.3
οὖν	10.1
-οῦν	7.8-9

οὔπω	14.2
-ους	7.5
οὔτε (...οὔτε)	10.1, 14.2
οὔτος	6.5-6
ὄψ	2.3
-οω	7.10
πάνυ (γε)	5.3
παρά	9
πάς	3.1-2
περ	5.3
περί	9
πλοῦς	2.2
πόλις	2.3
πολίτης	2.1
πολύς	3.3, 3.6
πότερον	10.2
που	5.3
πρᾶγμα	2.3
πρίν	10.2, 15.3
πρό	9
πρός	9
πῶς	10.2
ῥάδιος	3.6
+ σ	7
-σαι	7.8
-σας	7.7
σαφής	3.1-2
-σθαι	7.8
σός	6.3
σύ	6.2
σύν/ξύν	9
σφέτερος	6.3
Σωκράτης	2.3
+ τ	7.9.2
-τατα	3.4, 5.2
-τατος	3.4
-τατω	5.2
ταχύς	3.6
τε ... καί, τε ... τε	10.1
-τεος	7.8.1
-τερον	3.4, 5.2
-τερος	3.4
-τερω	5.2
τέτταρες	8.1-2
τίθημι	7.12.1-4
τίς, τις	6.4
τοι	5.3

-τος	7.8.1
τρεις	8.1-2
τυγχάνω	12.4.2
ὑμεῖς	6.2
ὑμέτερος	6.3
ὑπέρ	9
ὑπό	9
φαίνομαι	12.4.2
φημί	7.12.5
φθάνω	12.4.2
-ω	5
-ων	3.4, 7.7
ὡς	9, 10.2, 13.1, 15.3
-ως	5.1-2
ὥσπερ	10.2
ὥστε	10.1-2, 15.3